

Gimstant tau kovoti skyrė,
Eit keliu tų didžiavirčių,
Mušti rusų ir kryžiuotį,
Bet neleist šalies terioti!

Tau, lietuvi, nepalūžti,
Tau apginti gimtą gūžtą
Ir iškelt trispalvę vėlelę
Savo brangiai tėviškėlei!

Lietuvos
Atgimimo Sąjuda

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL.

Telef: FR 6-5416

"Entered as second class matter at the post office at Chicago, Illinois."

EINA SEPTYNIOLIKTUS METUS

1963 BIRŽELIO - JUNE 13

Nr. 12(905)

Liūdni Faktai

Išminčiai tvirtina, kad istoriniai įvykiai kartojasi, kad garbė ateina ir praeina, kad galybė iškyla ir vėl sūnunka ir tt ir tt.

Išgilinus į istoriją ir pažvelgus bei paanalizavus šių dienų įvykius, randa ma reiškių, kurie rodo, jog tikrai šių dienų pasaulis žengia keistu keliu...

Istoriniai duomenys liūdina, kad savo laiku Romos imperija buvo didelė galybė. Jos gyventojai savo padėtimi buvo patenkinti, reikalavo tik duonos ir žaidimų, o kas darėsi jų imperijos išorėje, - jiems nerūpėjo, nes jie tikėjo, jog niekas neišdrįs jų paliesti. Tačiau atsirado "drąsuolių", kurie ją paklupdė - Romos imperija žuvo.

Šių dienų didžiausia galybė yra laiki Amerika. Iš dviejų karų išėjusi nugalėtoja, pragyvenimo lygis aukščiausias pasaulyje, lygybė ir laisvė pilna ir visiems - naudokis ir gerėkis!

Kadangi čia kapitalistinis kraštas, visur pirmenybė teikiama pinigui - doleriui. Jei dolerį turi, - valgyk, gerk, rėdykis, eik, važiuok kaip nori ir kur nori. Todėl čia visi tą dolerį ir gauda. Doleris virtęs dievuku. Jį gauda visi ir visomis priemonėmis, visais galimais būdais, - švariais ir nešvariais. Daugmas kalba tik apie dolerį, domisi žaidimais, moterimis ir visomis kitomis pramogomis, o kas darsi išorėje - nesvarbu! Daug kas te gyvena tik šia diena, nes jų supratimu, rytojais jiems užkrintas visiems laikams.

Argi taip ištikrųjų yra? Faktai rodo visa ką kitą. Argi mes klystame?

Pasvarstykite.

Mūsų supratimu, raudonasis vėžys jau rausiasis Amerikos kūne, melu ir klaida įrodinėja, kad darbininkai neapsakomai kapitalistų skriaudžiami, badmiriauja, kad vyriausybė jų gyvenimo pagerinimui visai nesirūpina.

Kadangi amerikiečiai serga doleriu, liga, jie duodasi paperkami. Tam tikslui raudonieji nesigali pinigų, nors jų krašte siaučia visko nedateklūs ir kiti trūkumai. Šiame krašte didžiausias tautų mišinys, įvairiausio galvavimo, supratimo, be tikrojo patriotizmo žmonės, tad raudoniesiems mulkinimo sąlygos daugiau nei geros.

Ar Rusija būtų turėjusi atominės bombas, kuriomis šiandien grąšo Ameriką pa laidoti, jei Rozenbergai ir kiti jiems panašūs nebūtų perdavę jų pasigaminimo paslapčių? Ar būtų šiandien pasaulyje taip sudrumsta padėtis, jei valdžios viršūnėse būtų sedėję tikri Amerikos patriotai?

Štai, raudonoji pabaisa jau įkėlė koją į Amerikos žemyną (Kubą). Kai kas jau praregėjo, pamatė pavojų. Norėtų ją iš čia išstumti, bet nėra ryžto, bijoma, nes raudonasis vampyras grąšina atominiais ginklais...

Visokie lipmanai, goldensonai, stivensonai, rostovai, sarnovai, Ch. R. Allen, Palinsky ir jiems panašūs atvirai skelbia šūkį: "geriau raudonas negu lavonas"... Čia turime ir profesorių, kurie sudarinėja planus kaip geriau būtų kapituliuoti... Ir toje atmosferoje besotis raudonasis vampyras išlėto, bet be atvangos, vis giliau žengia į Amerikos kūną...

Kaip visose valstybėse, taip ir Amerikoje, yra taisytinų dalykų, kurie palaiptinui, evoliucijos keliu, išnyktų, kaip išnyko vergija, teisių nelygybė. Bet čia pasitaikančius ir menkus dalykus raudonasis vampyras moka išpūsti ir išnaudoti savo naudai. Štai šių dienų nesuspriktimai tarp baltųjų ir juodųjų yra taip išpūsti, tiek išreklamuoti ir tiek kiršinimo įvelta,

kad reikalo esmė jau nublunka toje visoje propagandinėje makalynėje... Krašte jau vyksta neramumai. Tiesa negrų reikalavimai (kai kurie) yra pagrįsti, bet tai dar nereikštų, kad jie žaibu būtų įgyvendintj ir patenkinti... Su negrais galima buvo susitarti, jei nebūtų kurstytojų, kurie suinteresuoti šiais vidaus neramumais.

JAV konstitucija visiems gyventojams suteikia laisvę ir apsaugą, leidžia gyventojams taikingai grupuotis teisę turėti savo mokyklas ir tt. Visos šios teisės suteikia gyventojams pilną demokratinę gyvenimą, gyventi pagal daugumos norą.

O kas gi vyksta? Valdžia, kad išlaikius krašte ramumą, pažengė net tiek, kad jau daugumos norų nebepaiso, pataikaudama mažumai... Jei negras užsimanė studijuoti baltųjų universitete (iki šiol jie turėjo savus universitetus) į kurį visi ne nori jo įsileisti, - sutraukiamos divizijos jo apsaugai, baltieji mušami, sodinami į kalėjimus... Už ką? Už savo teisių, kaip daugumos, gynimą?

Konstitucija saugo visų gyventojų teises, nežiūrint kas jie: negrai, baltieji, rudi, geltoni ar raudoni, tačiau nėra niekur pasakyta, kad jie privalo susimaišyti! Nėra pasakyta, kad jie turi kartu gyventi, kartu mokytis, vieni su kitais tuoktis, vaikus auginti ir tt. Konstitucija leidžia grupuotis dėl to, kad kultūra ir civilizacija progresuotų, kad tarp grupių vyktų rungtynės mokslu ir išradingumu... Betgi, JAV Vyriausias Teismas rado, kad negro neišleidimas į baltųjų mokyklą yra... veiksmas priešingas konstitucijai, tai konstitucijai kuri kalba apie teises ir daugumos valią... Ar ne paradoksas? Kaip tada reikia suprasti laisvę?

Negrai žūt-būt lenda į baltųjų tarpą, o baltieji nenori jų įsileisti, nes bijo jų. Kodėl? O tik todėl, kad jie daugumoje yra nešvariausias elementas, paleistuviai, prievartautojai, vagys, tinginiai, įstatymų laužytojai, linkę prie greito peilio ar revolve-

rio panaudojimo, triukšmadariai, girtuokliai... Jie dar nepriaugo prie baltųjų socialinės aplinkos. (Žiūr. kriminalinę statistiką!)

Logiškai galvojant, - ar jie negalėtų turėti ir naudotis savomis mokyklomis, savais universitetais ir mokslo rungtyniauti su baltaisiais? Ne. Jie to nenori, jiems geriau patinka kitų geru naudotis.

Šią padėtį, kaip jau minėjau, labai gudriai išnaudoja raudonieji ir mažai kultūringai negrų masei sunku suprasti sovietų apgavysčių, klastos ir melo meną...

Vyriausybė jau tiek toli pažengė negrų reikalavimus tenkindama, kad baltieji rimtai pradeda nerimauti. Paruoštas jau įstatymo projektas, kuris įpareigos namo savininką nuomoti butą tokiam nuomininkui, kuris norės jo name gyventi, bet ne tokiam, kurio savininkas norėtų... Reiškia, sužinojęs išnuomojamą butą koks padauža, girtuoklis ar nelinkęs nuomos mokėti, ateis ir pareikalas buto! Kad vėliau ramiai ir tvarkingai gyventiems žmonėms teks kentėti nuotokio gyventojų - nesvarbu.

Šis projektas, atrodo, turi tikslą baltuosius su negrais "sumaišyti". Tokį įstatymą įgyvendinus, netektų nustebti analogišku įstatymu, kuris nustatys, kad jaunuolis turi vesti tokią žmoną, kuri jam pasipirš, bet ne tokią, kurios jis pats norės... Ir visa tai vadinasi demokratija, laisvės ir teisių lygybė.

JAV Kongrese ir Senate lietuvių keliamas Pabaltijo kraštų laisvinimo klausimas randa vis daugiau pritarimo ir jau yra užregistruota virš 30 tuo reikalu rezoliucijų. Raudonieji Maskvos satrapai išsigando ir šoko gelbėti padėti. Į darbą jie įkinkė Amerikoje esančią raudonųjų agentų armiją, kuri, negalėdama veikti kitu keliu, šoko įtikinėti amerikiečius, kad laisvės reikalaujantieji Pabaltiečiai yra... žydų žydikai ir, aišku, laisvės neverti.

Visoje šioje painiovoje iškyla vienas įdomus klausimas: nejaugi Ame-

POPIEŽIUS JONAS XXIII
miręs birželio 3 d. Naujojo popiežiaus rinkimai
vykdomi birželio 19 dieną Vatikane

rikos vyriausybė jau tokia silpna, kad nepajėgia susitvarkyti ir sudrausti savo priešų net krašto viduje? Tarp tautinėje plottėje - Kubos bylą Amerika jau pralaimėjo, komunizmas tvir-

tai įkėlė koją į Amerikos žemyną, da bar atkakliai šiauriasi raudonieji ir krašto viduje...

Perspektyva susidaro labai liūdna
JONAS TALPŪNAS

SKUBANČIAM SKAITYTOJUI

Dr. Grinius gan triukšmingai išgarsėjo su savo paskaita pernai metais įvykusiame Kultūros Kongrese. Dar ir dabar Dr. Grinius lietuviškoje spaudoje tebelinksnuojamas

Dr. Grinius gan triukšmingai išgarsėjo su savo paskaita pernai metais įvykusiame Kultūros Kongrese. Dar ir dabar Dr. Grinius lietuviškoje spaudoje tebeprisimena Amerikos lietuvių ir vienaip ar kitaip juos vertina. Grinius turi palinkimus kftus teisti. Tad verta prisiminti, ką Grinius pasakė savo toje gražioje prakalboje. Štai viena ištrauka:

"Gyvenamieji namai, drabužiai, automobiliai, namų apyvokos mašinos, baldai reikalingi moderniam gyvenimui. Bet kai panašūs daiktai padaromi lenktyniavimo, klasinio prestižo, tuščios puikybės priemonėmis, arba net gyvenimo tikslais, jie pavergia žmones, susendina ir pirma laiko nuvaro į kapus, kur visos techninės prašmatnybės taps nevertos nė cento. Kai visokie pirkliai bei jų agentai braunasi pro duris į namus, siūlydami visokias prekes skolon, reikia turėti drąsos pasakyti: ne! Eilė didesnių ir mažesnių skolų, išdėstytų per ilgesnį laiką, daugeliui žmonių tampa

Rašo: Julius Šakelė

vergijos botagais ir vampyrais, čilpiančiais fizines ir dvasines jėgas. Kovojuojant prieš tą iščiulpimą, prisimintinas senasis posakis: "omnia mea mecum porto" (visa, kas tikrai mano, su savim nešuos). Tai protiną ir direktyvą. Vykdoma gyvenime, ji ne vienam lietuviui gali suteikti daugiau laisvės ir laiko, reikalingo vienai ar antrai kultūrinei veiklai. Tik šitaip susikurto nereikia išsvaidyti į vairiems menkiesiems, kurie sumulkinas ir susendina dvasią."

Ar Dr. Grinius nori paskelbti karą "pirkliams ir jų agentams", kurių tarpe yra daug lietuvių-stipriai remiančių lietuvišką kultūrą? Yra ir nenumatyto komizmo. Bolševikai žmėnėms palieka tik tiek turto, kiek patys gali su savimi pasinešti (ypač, kai veža į Sibirą). Taigi vykdo Dr. Grinius patarimus? Tokiems "pamokslams", atrodo, Kultūros Kongresas nebuvo tinkama vieta.

KUR ATSIKANDA IR KUR NEATSIKANDA KOMUNIZMAS?

Šitas klausimas yra be paliovos aiškinamas. Ilgai manyta, kad tik skurdas ir vargas gimdo komunizmą. Pa-

sirodo, kad tai netiesa. Vargas ir skurdas gali tik padėti išivyrauti komunizmui. Gali padaryti palankias sąlygas, bet ne sukurti komunizmą. Net pats Leninas išpranašavo, kad komunizmą gali sukurti tik stipriai organizuota ir finansiniai nuolat remiama jėga. Leninas numatė, kad alkanas ir basas darbininkas nekovo už komunizmą, bet už šios dienos duonos kąsnį. Gerai organizuoti ir palyginus gerai uždūribantieji darbininkai taip pat mažai rūpinasi komunizmu. Jie visais savo pajėgais nukreips į savo dabartinės padėties gerinimą - ypač per profesines sąjungas. Jiems komunizmas tik tiek rūpi, kiek jie gali darbdavį gązdinti komunizmo baubu, jei jis jiems nepakels atlyginimo... Gerai uždūribęs darbininkas puikiai žino, kad komunizmas jam nieko neduos, o atimti gali viską.

Šią Lenino teoriją gražiai patvirtina dabartinė padėtis pasaulyje. Komunizmo techniniai centras ir fizinė jėga pasidarė Maskva. Kur Maskva nori, kur Kremlui reikalinga, ten ir atsiranda komunizmas. O kai kur komunizmas pasidaro tylesnis - "susigaužia", - jeigu to reikalauja

Maskva, jei Kremlui už tai sumokama įvairiomis nuolaidomis.

Komunizmui plisti yra kitos daug svarbesnės sąlygos, negu neturtas ir skurdas. Pavyzdžiui, Italijoje ekonominis gerbūvis gerėja, p per balsavimus komunistai gavo net vieną milijoną balsų daugiau, nei buvo turėję... Spėjama, kad tai padarė naujoji Vatikano politika... Kas žino?

Ar štai mūsų Amerika. Kur pasulyje geriau gyvena darbininkas, negu čia? O komunistinės ar prokomunistinės idėjos daug kur per daug palankiai sutinkamos. Ir tai dedasi ne dar bininkijos tarpe, bet gerai apmokam atsakingus darbus turinčių, intelektualų alų tarpe. Kodėl? Svarbus klausimas.

SVEIKATOS PRIEŠAI AMERIKOJ
Amerikoje yra apie 18 mil. žmonių kurių amžius viršija 65 metus. Tai toks amžius, kada žmonės pradeda pradeda dažniau sirgti ir dažniau beilgiau guli ligoninėse. O kaip tik tuo laiku tie žmonės beturi labai mažas pajamas. Buvo įstatymo projektai, kuri e norėjo suteikti tokiems ligoniams finansinę pagalbą. Tie įstatymai norėjo palengvinti padėti ir tų jaunų žmonių (kurių, be abejonės, yra kelio

Lietuvi! - Tautinių Šokių Šventė - Tavo pasididžiavimas!

IŠ NETOLIMOS PRAEITIES

Kovojusieji partizanai, išėiviai ir mūsų rašytojai. Dabartis ir darbai. Komunistinė

"LAISVOSIOS LIETUVOS" atkarpoje su susidomėjimu skaitome kovojusio Lietuvos partizanų gretose atsiminimus: "LIETUVOS MILŽINAI". Su širdgėla ir pasidžiavimu sekame nekasdienos didvyrių karžiagišką kovą už tėvų žemės neliečiamybę, už jos gyventojų laisvę. Iš šitų eilučių ir iš prasiveržiančių iš už geležinės uždangos žinių, numanu mums, jog anie Lietuvos sūnūs herojišku pasišventimu daug kartų apgynė tautiečius nuo azijatiškų banditų plėšimų, išprievartavimo ir neretai nuo mirties.

Mūsų užuojautos atodūsiai, patetiški "lenkiamie galvas" yra tikrai dūmas žinant kokiose nežmoniškose sąlygose gyvendami lietuviai broliai o ir seserys kovoję už tiesią laisvę ir žmoniškumą vardan. Jų didvyriška narsa, pasišventimas ir atlikti žygiai yra iškeliantieji pasaulio arenos garbė, kaip švytintis pavyzdys nepasidavimui 20 amžiaus kruviniausiajam barbarui.

Todėl, tuo labiau graudu paskaičius autoriaus nusiskundimą "Laisv. Liet. Nr. 5(898) psl. 5, atskiroje pastraipėlėje dėl mūsų rašytojų atokiai laikymosi "nuo temų, kurios dar taip neseniai buvo visos mūsų tautos konvulsinis virpėjimas siekiant laisvės". "Ar gi tos valandos jam nekelią įkvėpimo" - klausia autorius.

Dėlto čia norėtusi gerbiama "Lietuvos Milžinų" autorių supažindinti su-kaip mes pratę vadinti-tremties rašytojų ir visų pabėgėlių nuo bolševikinės grėsmės gyvenimu tuo laiku, kada vyko tas, ką gerbiamas autorius aprašo.

Nors nekartą mūsų spaudoje čia Amerikoje yra buvę užuominų, kad esame išbėgę iš Lietuvos tikslu kovoti už jos laisvę. Vieno rašiusiojo žodžiais net Lietuvai laisvę parnešti, bet ar ištikrųjų tas buvo esminis tikslas visų bėgusiųjų? Galima tik prileisti, kad aukštieji valdžios pareigūnai, pasitraukę anksčiau, diplomatai ir arčiau jų stovintieji ir galvojo panašiai, žinia, kur tą laisvę rasti, kad galėtų ją, kaip olimpinę ugnį parnešti į Lietuvą. Tačiau visi kiti bėgome nuo Stalininio teroro, kuris savo simboliniakūju ir piautuvu be atvangos piové ir kapojo žmonių gyvybes, išmaigę pragariškais kankinimais individo dvasią.

Šitą patyrę pirmaisiais 1940-1941 okupacijos metais, bėgome didesnio siaubo vejami, nei bėgama nuo visą apsemančio potvynio, nuo išsiveržusio vulkano tekančios lavos ir pelenų palaifojančių aplinkinius kaimus ir miestus. Bėgome į nežinią. Tik viena žinodami, jog niekas mūsų nelaukia. Svarbu tik buvo išvengti neužtarnautos gėdingos mirties ir išgelbėti vaikus nuo vergijos, savo žiaurumu pralenkiančios visas istorijoje žinomas vergijas.

Ir tada jau atitrukome nuo Lietuvos gyvenimo, nes turėjome pradėti naują pagal dienos reikalavimą. O tas reikalavimas buvo išlikti, o išlikus išsilaiykėti, kol už metų-antrų neabejotinai grįšime atgal, kuo šventai tikėjome, kad ir žinojome, jog grįžimą tėvynėn laisvon ne mes iškovosime, bet tie, kurių rankose buvo pasaulio vairs. Tikėjome, kad laimės gėris, bet ne blogis.

Tada jau atvertėme Lietuvos istorijoje naują lapą ir rašėme: likusieji tėvynėje savo, mes savo epochinę dramą. Partizanai tėvynėje jau pastatė tašką, užbaigdami skaudžią tragediją. Šitą tragediją mums atskleidžia "Partizanai už geležinės uždangos" ir dabar "Lietuvos Milžinai". Mes gi pabėgėliai dar teberašome ir nežinome, kada ir kuo užbaigsime. Bet tremties rašytojui, vis dėlto, būtų dėkinga tema kūrybiškai apžvelgti mūsų "odi seją" jau vien dėl to, kad likusieji tėvynėje ir žymiai vėliau atvykusieji į vakarus neperdaug pigintų mūsų "atokimą" nuo bendrų reikalų, nes vien jau vardas tremtiniai, arba pabėgėliai galėtų kiek pateisinti. Tai ne turistai, patraukę į svetimus kraštus savo malonumui patogiose sėdynėse reguliariu susisiekimu.

Karą pralaiminčioje valstybėje, gyvenančioje bombų ir patrankų grėsmėje, pabėgėliams rūpėjo ne tik "kur prisiglausti, kame nakvynėlę gauti", bet ir kokiom priemonėmis nukakti į vietą, kur pasitraukimo iš tėvynės priežastis būtų pateisinta. Rytų padangę skrodžiant karo ugnims iš Kretingos į Klaipėdą einas traukinys buvo

ties prisigrūdęs žmonių, kad netilpusieji sulipo ant stogų, o kiti važiavo stovėdami anr vagono laiptelių įsikibę į turėklus. Klaipėdoje gi reikėjo numesti ryšulius ir lagaminus, kad liktų daugiau vietos žmonėms, nors traukinys ir buvo padvigubintas. Mat evakavosi Klaipėdos miestas. Važiavo jant traukiniu matėsi voros arkliais pakintų vežimų, traukiančių keilais ir keleliais - tai daugiau siaūkininkai iš Klaipėdos Krašto ir iš Žemaitijos. Gyvuliai netekę šeiminių kū bastėsi neramūs laukuose, nemelžtos karvės baubė. Buvo, žinoma, ir laimingesnių su mažiau vargo pasitraukusių, bet buvo dar nelaimingesni už bet kaip pasitraukusius tie, kuriems sovietų armija užėjo už akių. Tai daugiausia važiuojantieji nuosavais arkliais pakinkytuose vežimuose.

Vieno gyvo liudininko pasakojimu jau gyvenant Unra stovykloje Vokietijoje, daugamas važiuosiu arkliais ar keliausieji pėsčia buvę Sovietų armijos atkirsti ties Šilute, skubiai atžygiavusių nuo Tauragės. Greiči a susiorientavusieji bloškėsi į mišką, aė per dirvas Kuršių marių link, tikėdamiesi išsigelbėti laivais. Bet pastebėję raudonarmiečiai ėmė sekti ir juos, o likusieji ant kelių buvo apšaudomi iš kulkosvaizdžių, bei atsiroglinusieji didieji tankai traiskė žmones ir arklus. Pats pasakotojas, slapstydamasis miškais, naktimis eidamas pasiekė Karaliaučius. Pakeliui eidamas matęs, kaip jauna moteris gulėjo negyva pagriovyje, o vaikutis apie 4 metų amžiaus verkdamas kėlė ją: - mamyte nemiegok, kelkis, man šalta, einam namo... Šio išsigelbėjusio žmogaus nuomone, ateities istorikui bus plati tema aprašyti, ko-

propaganda ir mes

O. Algimienė

ką pragarą sukėlė raudonarmiečiai rytprūsų žemėje. Koks gi likimas iš tiko, kurie buvo atkirsti prie Dancigo, Latvijoje ir kitur? Nei prie priekaištų, nei užuojautos jiems, tartum jų nebuvo. Gi, kai 1945 m. sausio mėn. raudonoji armija pralaužė vokiečių frontą Lenkijoje ir skubiai veržėsi Breslavo link, buvę prisiglaudę pabėgėliai Saksonijoje, taip pat ir Pomeranijoje, antru kartu gavo bėgti į pietus, arčiau Šveicarijos sienos. Ir tai ne lengvesnėmis sąlygomis, Amerikai ir Anglijai griauant Vokietijos miestus ir geležinkelius. Daug kartų teko nakvoti po atviru dangumi vasario mėnesyje, per dieną nevalgus. Ir tik dėl: a vokiečių geležinės drausmės karo stoviu esant ir griežto valdžios įsakymo nė minutėi nenutraukti darbus ir susisiekti, pasidėkė ištrukti į laisvę.

Traukiniui sustojus prie didesnių miestų, vietinės mergaitės su kryželiais ant kaklų, atėjusios padalindavo vaikams bulkutes, ar apteptos duonos. O jei traukinys stovėdavo ilgiau, atsiardusios ir vyresnio amžiaus moterys, išvirdavo katilus šilto viralo visiems. Tai buvo krikščioniškos pagarbos ranka. Visos jos turėjo kryžiaus ženklus, kaip pasipriešinimo simbolį svastikai. Kaip Rusijoje ne visi rusai yra komunistai, taip ir Vokietijoje ne visi vokiečiai buvo naciai.

Vokiečiams kapituljavus, laisvojo pasaulio tarptautinių organizacijų dėka sekėsi išsilaiykėti, nors ir varginagai, bet su kantrybe belaukiant grįži-

mo tėvynėn galimybių, nes tikėjome teisingumui, kaip ir mūsų broliai pavergtame krašte. Tačiau likimas lėmė dar labiau nutolti, nei į kitą žemės pusrutulį.

Ir vėl atvėrėm naują istorijos lapą, kurį tarp kitko išrašome ir priekaištus, išmetinėjimus vieni kitiems už "praturtėjimą", "sudolerėjimą", "išponėjimą", "sumaterialėjimą", ne lyg kad doleriai augtų ant medžių vietoj lapų, tik skink. Deja, juos reikia uždirbti, neretai sunkiai dirbant. Ir tikrai tie tepajėgia, kas turi sveikatą. Gal tik aukštos profesijos žmonėms, bei prekybininkams sekasi lengviau pralobti. Ir kaip tik dėl to, kad turėjome laimę patekti į ekonominio gerbuvio našiausiaj laikotarpį, kokio dar nebūta Amerikos istorijoje. Nepagalvojame, kiek aukotume ir kokias institucijas išlaikytume, jeigu būtume atradę čia ekonominę suirutę, gamybos stagnacija ir net galimą depresiją. Bet įvairių galimybių krašta, garantijos tam nėra.

Labai apsiriktų, jei kas skaitydamas pagalvotų, kad taip rašoma čia norint save apginti, užsisistojant už "sudolerėjusius". Deja, ne vienas "dipi" mažiau neturi. Bet ačiū Dievui, kad daugelį tautiečių sekėsi atsistoti ant tvirto medžiaginio pamato, ant kurio stovėdami gali sušelpiti ir savuosius tėvynėje. Selpdami medžiaginiai, sušelpia ir moraliai. Ir ateityje ne tik šelpės, bet ir slaptuosius troškimus padės įgyvendinti. Tikram reikalui atsiradus ir su "miško brolių" dvasia.

Svarbu mums tik neprisileisti komunistinės propagandos hipnozės, kuris kas kartas veikia vis intensyviau ir paveiktųjų jau turime. Kiek sukta, rafinuota yra šioji propaganda, seno-

ji ir vidurinioji pabėgėlių karta ne visada gali susigaudyti. Pavyzdžiui, nepersenai pasklydęs šūkis: "geriau lavonas, negu raudonas" yra taip pat komunistų produktas. Tik jaunam žmogus, dar vaiku pabėgęs su tėvais iš Lietuvos išsifravo šitą (o gal ir daugiau jaunųjų, girdėjų tik iš vie no) komunistų pašaipą, atseit, nenori būti raudonas - būsi lavonas. Mūsų šūkis ir turėtų būti: KAS RAUDONAS - TAS LAVONAS!

Kada "Laiškai Lietuviams" skelbė 1961 metų konkursą straipsniui tema: "Mūsų svarbieji uždaviniai tremties išėivijos sąlygose", atrodė, kad negali būti svarbesnio uždavinio, kaip kova su mūsų tėvynės pavergėju -jo silkeidžiamą propagandą išsklaidyti, faktinai atidengiant jo klastą, jam siekiant užvaldyti pasaulį. Ir jo žiauriausius darbus parodyti. Tačiau pirmąją premiją laimėjo išskelusis lietuviškų bažnytinųjų parapijų išlaikymo ir jose koncentravimosi būtinybę, kaip tvirtovės lietuviškumui užgrūdin ti.

Gi straipsnis, numatęs svarbiausiu uždaviniu kovą su raudonojo maro barstomomis užkrėtomis per propagandą -nesvarbu, kad nelaimėjo premijos, bet svarbu, kad beveik po metų žurnale atspausdintas buvo apkarpymas tiek, jog vedamosios minties nė ženklo nebeliko.

Kalbant apie komunistinę propagandą, vargu bus prašauta po šalį pasakius, kad ir partizanai, bei daugelis tautiečių, likusių Lietuvoje, buvo tos pat komunistinės propagandos aukomis. Kada 1944 metais vokiečių armija greitais šuoliais traukėsi iš Rusijos, o Sovietų armija dar greičiau sujos vijosi, Lietuvos gyventojuose kilo nerimas. Be svyravimo buvo pasisakoma už traukimasi į vakarus.

Tuo pat ėmė skliti gandai, kad Anglija neleis Sovietams užimti Lietuvos. Kaip iš gausybės rago pasipylė žinios apie greitu laiku iš lėktuvų nu leisimus anglių desantus ir jau jūromis atplaukiančius. O kad Amerika visokiomis priemonėmis atpirino ir skatino sovietus žygiuoti į Vokietiją, to nė sapnuoti niekas nesapnavo. Taip pat buvo gąsdinama badu, atsidūrus Vokietijoje ir viską griauančiomis sąjungininkų bombomis. Šita propaganda daugelį nesusigaudančių politikoje sulaukė nuo pasitraukimo, o jaunuosius uždegė kovai.

Lietuviai, atrodo, yra lengvatikiai ten, kur girdi sau gerus pažadus, nors jie ir būtų klastingi, ir komplimer tus. Bet dideli netikėliai, jei kas, kad ir teisingai nurodo į grėsiančią, arba iš pačių išėinančių blogybę. Gal dėl to tremtyje labiausia rūpinamasi supažindinti kitataučius su savąja kultūra, garsiaja praeitimi, menu ir viskuo, kuo tik galima pasigirti, bet mažiau, kas yra tikrasis tautų nelaimių kaltininkas ir kodėl mes esame palikę savąjį kraštą.

Jeigu iki šiol šia linkme nedaug kas padaryta, nebūtų ko "Lietuvos Milžinų" autoriui stebėtis dėl lietuvių rašytojų emigracijoje neišėjautimo į Lietuvoje vykusių tėvynės gynybų tragediją. Pirma, kaip anksčiau minėta, dėl mūsų vargingos "odisėjos" su atsitikimais, kad tėvai pametė savo vaikus ir vaikai tėvus. Vėliau kai kurie atsirado, kaikurie ne. Todėl ir kitokius išgyvenimus atskleis tikrai istorija. Beto, ir iki šiol nemažai pabėgėlių nejučia tvirto pa grindu po kojomis.

Antra: mūsų rašytojai daugumoje neturi istoriko žiežirbos, bet yra romanistai-svajotojai. Gyvena jaunystės atsiminimais. Todėl ir didžiama parašytųjų romanų yra autobiografiniai su poetinėmis puošmenomis. O kai kuriems erotika atstoja poeziją. Retai kuris sukuria charakterius, o vis tik tipus ir tipelius, reikalingus pirmojo asmens pasireiškimams, arba ir romano fono dekoracijai.

Lietuvos tragedija, jos sūnų ir dukterų sudėtas aukas aprašys tik ateities rašytojas ir tai laisvoje Lietuvoje. Ten gimės, išstėvų, greičiausia iš senelių pasakojimų, būvusių gyvais liudininkais vykusios tragedijos; iš paliktų užrašų, bei dienoraščių, su mokslininko-istoriko kruopštumu rinkdamas žinias, naujas rašytojas atskleis pasauliui, kas šiandieną yra tik pageidavimas, o gal ir yra per anksti.

Nuotrauka - V. Noreikos

Mes didžiuojamės lietuviškais patrankinimais mokyklomis ir jų pedagoginiu personalu! Džiaugiamės ir tais jaunais žiedais, kurie tarpsta jų globoje. Štai, KRISTIJONO DONELAIČIO Lituanistinės šeštadieninės mokyklos Čikagoje penktokės (mokytojos P. LAMPSATIENĖS globoje) laukia įkvėpimo tulpių žieduose... (Iš kairės) Lydią Juodviršytė -gėrisi degančiom tautiškom "tulpėm", Rūta Gierštikaitė -džiaugiasi mamytės išsiuvinėtom stilizuotom tulpėm ant prijuostės, Gražina Vindašiūtė -pasirinko tulpėmis ornamentuotą kryžių, o Laimutė Plačaitė stebi gyvas tulpes iš savo auklėtojos darželio... Jų stalą puošia penkios spalvotų tulpių staltiesės, neseniai gautos iš pavergtos Lietuvos.

LAISVOJI LIETUVA

FREE LITHUANIA

911 West 32 St. CHICAGO 8, Ill. Tel: FR 6-5416

Entered as Second-Class matter at the post office at Chicago, Ill.
Published bi-weekly on Thursdays
by LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
Leidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis
Igaliotas leidėjas - V. Kačinskas

Redaktorius - A. J. KAULENAS

Redakcinė Kolegija: V. Kačinskas, B. Navickienė
ir K. Radvila.

GARBES LEIDĖJAI: J. Bagdanavičius, St. Jakubickas, dr. K. Liutkus, Br. Macianskis, dr. V. Misiulis,
L. Virbickas

Prenumerata metams \$ 5.
Subscription per year \$ 5

Atskiras numeris 20 c.
20 c. per copy

Kovon lietuviai!

Iš praeties tavo sūnūs te stiprybė semia, kalba mums mūsų himno žodžiai...

Igoje ir audringoje savo tautos praetyje mes tikrai turime vertų pasididžiavimo valandų, turime ir liūdny atsiminimų.

Vienas iš tokių liūdny - birželio pirmieji brutalūs išvežimai į Sibirą nekaltų Lietuvos žmonių. Birželis mums primena ir didžiuosius bolševizmo vykutus žudymus...

Mes buvome pirmoji auka komunistinės imperijos žygyje į užkariavimus. Mes buvome pirmieji, kurie nešė jų kruvinos sistemos pirmuosius smūgius.

Šiandien mes dar neturime teisės atsi kvėpti ir pailsėti - mūsų tauta tebenaša vergijos režežius ir mūsų visos jėgos turi būti sukauptos laisvės kovai. Jei renkamės minėti, - minėkime ne pragaištį, mirtį, kapus, bet kovą, vien kovą be galo! Žuvusiųjų kapai, kankinių ašaros ir vargas tenuskelia mums nusiminimą, bet teuždega mus dar didesniu ryžtu tęsti kovą, kuri turi baigtis mūsų laimėjimu!

Jei būtų kitaip, jei mes savuose minėjimuose vien dūsautume ir prisimintume anas sunkias valandas, oaisu, kad mes galėtume pasidaryti panašūs į tas bulves, kurių geroji dalis yra po žeme...

Tautos gyvasties pulsas nesustoja vienam ar kitam žuvus. Nesustoja nei kančios kelius sutikus tautai. Ir juo sunkesnė diena, juo sunkiau spaudžia likimas tautos vaikus, tuo jie turi rasti savyje daugiau jėgos veržlumui ir kovai. Ne tie buvo ir yra didvyriai, kurie laiko aplinkybių ir laimės dėka buvo išskelti. Didvyris - kovos ir ryžto asmenybė, kuri neboja nei vėtrų, nei audrų! Didvyris, - kas bando kovoti su laiko audromis, kuris bando pakreipti likimo ratus sau naudinga linkme!

Mes esame visi kandidatai į didvyrius, jei garbingai išstėsime mums likimo skirtą uždavinį, jei visomis jėgomis sukovosime likime mūsų tautos kovą už laisvę.

tos kovą už laisvę.

Ne vien tais dabar dar artimais birželio mėnesiais yra kentėjusi lietuvių tauta. Kova su maskoliais, kovos su kryžiuočiais nebuvo pasivaikščiojimas po sodus... Šimtmečių grandyje mes turime visą eilę skaudžių ir sunkių momentų, turime ir didžiųjų džiaugsmo valandų!

Rinkdamiesi prisiminti kankinius ir juos pagerbdami, neišsineškime iš tų minėjimų nusivylimo ar negando savose širdyje - kas žuvo už tautą, tam danguje angelai vainiką iš deimantų tenupina, o mes gyvieji težinokime tik vi eną kelią - pirmyn!

Ir šioje gadynėje yra idealistų!

Gerbiami Tautiečiai,

užsisakydamas "Laisvają Lietuvą" jau esu minėjęs, kad laikraštis man patinka. Žinau, kad iš pagyrų niekas neišsilaiko. Todėl tarp savo pažįstamų baltimoriečių pradėjau "Laisvajai Lietuvai" medžioti naujų skaitytojų. Jau keletą prenumeratorių turiu. Jų sąrašą pridėdu atskirai. (7 nauji skaitytojai - Red.)

Būdamas tautinės srovės talkininku, būčiau neteisingas, jei aplenkčiau Jūsų laikraštį. Gerame darbe reikia paramos. Nesu aš koks piniguočius, gyvenu iš pensijos. Bet, kai šeimyna jau visi ant kojų, gali išsiversti be manęs, man vienam nekiek ir tereikia. Ateinantį mėnesį, per šv. Joną, būsiu jau užbaigęs 81 metus. Su saviu nieko nenusinešim. Kad mano santaupos neišsisiklaidyty be naudos, kol esu gyvas, paremiu vienu kitu centu mūsų tautinį ir kultūrinį darbą "Laisvajai Lietuvai" sukrapsčia 100 dol. dovanų, čekį rasite šiame voke.

Jūs, leidėjai ir redaktoriai, esate puikūs vyrai. Tvirtai ir drąsiai ginatė Lietuvos laisvės reikalą ir lietuvių garbę; rašote teisybę, niekam ne pataikaudami ir nesunuodegiaudami. Tokių žmonių mūsų dabartinei sunkiai kovai kaip tik labai reikia. Linkiu jums išvermės ir gero pasisekimo!

Su pagarba
JONAS LIETUVNINKAS
Mūsų nuoširdi padėka gerbiama Jonui Lietuvninkui už skatinančius žodžius, linkėjimus ir auką. Tebūnie Jūsų parama ir mūsų darbai naudingi Motinai Tėvynei!
LAISVOJI LIETUVA

JONAS LIETUVNINKAS

Dr. V. PAPROCKAS SAKO:

Kiekvienas iš mūsų, įsėdęs į komunizmo vežimą, turi būti išbrauktas iš kovojančių už Lietuvos laisvę išeivių tarpo: kompromisų tuo klausimu negali būti, nes tai būtų mūsų savižudybė!

Dr. V. Paprockas, energingas lietuvių tautinės srovės veikėjas, pastarajame ALTS suvažiavime skaitė pasikaitą, kuri šiandien yra aktuali visiems lietuviams, besisielojantiems pavergtos tėvynės išlaisvinimui.

Kad mūsų laisvinimo akcija būtų vaisinga, mes turime kaupiti visas jėgas krūvon, vardan tos Lietuvos, ir visu stropumu daboti, kad mūsų visuomeniškas išeivijos kūnas būtų sveikas ir nesužalotas raudonomis komunistinio propagandos bacilomis.

Dr. V. Paprockas visą išeivišką gyvenimą, kiek tai liečia santykius su krašto pavergėju, dalina į tris laikotarpius: a) bauginimo, b) viliojimo ir c) mainų.

BAUGINIMO laikotarpį mes pergy-

venome pirmomis dienomis karui pasibaigus. Tada mūsų krašto okupantas dėjo visas pastangas mus susigrąžinti atgal, naudodamas spaudimą ir vakariečių vadovybes ir grąšindamas mums visiems. Komunizmas Zinojo, kad mūsų pasilikimas užsienyje jų planams ir jų melams bus labai naudingas. Bet tos pastangos komunistiniai žymiau apčiuopiamą vaisių nedavė.

VILIOJIMO laikotarpis prasideda su mūsų emigracija į užjūrius. Priešas pamatęs, kad grąšininiais nieko nepasiekęs, steiga keičia taktiką ir per Berlyne tam tikslui įsteigtą laikraštį "Tėvynės Balsas", pradeda siūlyti visokius pažadus, lengvatas ir "amnestijas"... Per tą laikraštuką

pasipila likusių krašte draugų bei artimųjų atviri laišakai spaudoje, kviečiant vakaruose esančius savo artimuosius grįžti į tėvynę... Niekas neabejojo, kad tie laišakai buvo išgauti iš nelaimingųjų teroro priemonėmis, už tai ir šios propagandinės komunizmo priemonės nepaliko gilesnių pėdsakų išeivijos eilėse.

Nepavykus šioms jų pastangoms, - kalbėjo toliau Dr. V. Paprockas, - vėl steiga keičiama taktika ir Maskvoje sėdintis Lietuvos okupantas meta... BENDRADARBIAVIMO - mainų šūkį! Okupanto leidžiamas "Tėvynės Balsas" perkeliama į Vilnių ir pavadinamas "Kultūrinių ryšių su užsienio lietuvių komiteto" organu.

Dabar jau okupantas leidžia atvykti tautiems į laisvus kraštus komjaunoliams suėti į kontaktą ir su nekomunistais lietuviams (to anksčiau nebuvo leisdamas jiems pasikalbėti... vadinasi - bendradarbiauti... Reikia pasakyti, kad šioji nauja komunizmo taktika jiems jau davė šokių tokių ir apčiuopiamų rezultatų. Nežinia kuriais sumetimais, komunizmui pavyko prisivilioti keletą talkininkų, pradėdant šalčium, vėliau Narkeliūnaite, Tyšliaviene, jų laikraštį prisiglaudusiu Edv. Šulaičiu, J. Gobiu ir dar keletą kitų, kurie tai mums pragaištingą "bendradarbiavimo" siūlymą atkakliai perša lietuviškai visuomenei.

Lietuviškos visuomenės labai žymi dauguma ir beveik visos organizacijos tatau suprato ir savomis rezoliucijomis pasisakė prieš bet kokią bendradarbiavimą su okupantu. Deja, reikia pasakyti, kad kažkas, kažkur yra negerai... Rašomos blankios rezoliucijos, tartum ore gaudantis, neturint drąsos aiškiai ir tiesiai pasakyti visuomenei, kas tie yra, kurie stoja komunistinės propagandos talpon, nuo ko lietuviška visuomenė turi atsiriboti.

Iš kitos pusės, -kas iš to kad mūsų vadovaujančios institucijos skelbia nutarimus protokoluose (kartais ir spaudoj), o po to vėl patys bendradarbiauja su tais, kurie skelbia ir skatina "bendradarbiavimą" su priešiu. Tokia dvilypė politika nėra sveika. Mums šiandien reikia daug didesnio greižtumo ir aiškumo, kovojant su raudonomis komunizmo bacilomis, bandomomis sėti mūsų tarpe.

Iš kitos pusės, mes galime ir pasiūlyti, kad komunizmas turėjo keisti tiek kartų savo propagandinę

taktiką, kovoje su mumis. Jei mes būtume silpni ir tautiniai neaktyvūs bei nevystume jiems skaudžiai juntamos antikomunistinės akcijos, - aišku, mes Lietuvos okupantui nerūpėtume. Jis nerastų reikalo dėti tiek pastangų ir energijos mūsų skaldymui. Bet mes jam esame krislas akyse, kuris jam skaudžiai ir nemaloniai gelia, tačiau suprantamos visos jo pastangos mus likviduoti.

Visiems, nors kiek pažįstantiems sovietinė tvarką aišku, kad jų sistemoje laisvė priklauso tik Komunistų Partijos Centro Komitetui, kuris griežtai kontroliuoja visą ekonominį, politinį, kultūrinį ir karinį šio krašto gyvenimą. Jokių kitų nuomonių ten nėra ir negali būti. Taigi, nekur nors kitur, bet tik MASKVOJE tie klavstingi "bendradarbiavimo" planai buvo paruošti. "Lietuvių tautos kamienas", kaip mėgsta akcentuoti "Laisvė", "Vienybė", "Tėvynės Balsas" ar "Vilnis", čia neturi jokios reikšmės. Tas "tautos kamienas" yra pavergtas ir neturi net mažiausios teisės bei galimybės savarankiškai galvoti ir spręsti. Už pavergtuosius galvoja Kremliaus valdovai ir vargas tam, kuris su jų galvojimu nesutiks...

Iš kitos pusės, -kalba Dr. V. Paprockas, - kompartijos atstovai netiesą kalba siūlydami mums "bendradarbiavimą", kaip lygus su lygiu. Štai pasiklausykime ką sako jų informuota "Laisvė" 1947m. gruodžio 23d.:

"Už Tarybų Lietuvos rubežių įvairiuose kraštuose prisiglaudę buvusieji Lietuvos liaudies skriaudėjai, smetonininkai ir nacių kolaborantai išsiujuosę dirba, kad pakenktum laisvosios Lietuvos pasirinktai progresyviai santvarkai ir jos vyriausybei..."

Ar tai yra jų nuomonė? Ne. Tai yra Maskvos nuomonė, kurią jie paklusniai kartoja. Kaip matome, jie mūsų nelaiko draugais ir mums nelinki nieko gero.

Plačiau nesigilinant į tą didįjį komunizmo melą pažvelkime tik į Sov. Sąjungos multinės nuostatus visiems turistams ir pamatysime, kas draudžiama įvežti į šį kraštą: "spausdinis, (!)klišes, negatyvus, filmas, nuotraukas, manuskriptus, piešinius" ir panašius dalykus... Turint mintyje tai, - pasakykite kuo mes galime bendradarbiauti? Išeity ne bendradarbiauti - nukelta į 7 puslapį -

Aktyviai veikianti Čikagoje Amerikos Lietuvių Vaiko Ugdymo Draugija, sutrumpintai - ALVUDas, savo pasikaitomis, vaidinimais vaikams, išvykomis, parodomis kas kart vis apima platesnius mūsų priaugančio jaunimo būrius, įtraukdama juos ir jų tėvus į gražios veiklos rėmus. Nuotraukoje (iš kairės) ALVUDO įkūrėjas ir neįstantis veikėjas Dr. Jonas ADOMAVIČIUS ir Vaikų Teatro direktorius akt. A. BRINKA tarp parodos eksponatų. ALVUDas savo veiklai plėsti numato pasistatyti Čikagoje namus, kuriuose jaunimo auklėjimas galėtų būti koncentruojamas. Tikslas didelis ir gražus! Norintieji paremti šias Draugijos pastangas, kviečiami didelėmis ir mažomis aukomis prisidėti prie šio kilnaus tikslo, pasiunčiant savo auką šiuo adresu: ALVUD, 2319 West Garfield Blvd. Chicago 36, Illinois.

Atgaiivinkime Vaižganto atminimą

Prieš 30 metų užgeso mūsų tautos didysis žiburys - TUMAS VAIŽGANTAS. O jo šandien mums labiausiai trūksta. Kai ambicijų griaužiamą ginčijamės, kai be perstojo riejamės dėl smulkmenų, dėl formalumų ir kompetencijų - rodos, pakaktų vien pasirodyti mūsų tarpe tam šviesia galviui, grynaširdžiui Lietuvui - su jo kukliu bepretenzingumu, su atviru patriotizmu - ir visi mūsų tamsūs kvirčiai, lyg nakties negandų šešėliai, išstiprų tos tikros Asmenybės švitemo akivaizdoje...

Kai emigracinės nuotaikos irzlume dabar mes dažnai, viską supeikę, susikritikavę ir sutrupinę į skeveldras, nebetenkame pasitikėjimo savo dabartiniais užsimojimais - pravartu prieš akis prisistatyti Vaižgantą, nors ir anų j kovų su rusiška priešpaužia fone. Jisai išskyla mums kaip didžiausias tautos riteris be priekas to ir be dėmės. Jis mums - nepalyginamo pavyzdžio gavus šaltinis. Jis ryškiausias pavyzdys - kaip bekompromisiškai ryžtingai kovoti už idealus: tautos laisvę, mokslo šviesą, žmogaus dvasios kūrybinis grožis ir kilnumas!

Jei mes pajėgtume savo jaunuomenei parodyti, išaiškinti, koks nuostabus asmuo buvo Vaižgantas - ji tikrai nuoširdžiau pamiltų savąją tautą! Tai buvo ne tik pasišventėlis kunigas lietuvio dvasios gryntojas, bet dar koks jo veržlumas aliai valandėlę iš-

naudoti tautos šviesėjimo, laisvinimo, žadinimo, taikinimo tikslams!

Nepelnytai baudžiamas ir skriaudžiamas, panieką ir šmeižtus kentėdamas, jis ne tik nenusivilia, nenuleidžia rankų, bet - vis dar arščiau ryžtasi kovoti dėl pasirinktų idealų! Kur Tumas pasirodė - tartum Aušrinės žvaigždės švyturiu švietė visiems ir veiklumą, optimizmą kėlė! Karštas, greitai užsidedęs ir žodžių daug nesvarstas, kaip tikras aukštaitis, jis vistiek - vien meilę, tarpusavį sutikimą ir gerą nuotaiką aplinkui skleidė, ir aštriausiai žodžiais nieko nesupykindamas, nes - visi kiauurai permatė jo intencijų grynumą, jo nesavanau diškumą, jo bekompromisinį atsidėjimą vien savo tautos gerovės tarnybai! Sau pačiam jis nieko netroško, garbės nei turtų, nei nuopelnų pripažinimo. Ne, kito tokio idealisto, tokio pasiaukojėlio mes savo tautoje nerandame.

O kaip Vaižgantas mylėjo jaunimą, Lietuvos ateities kartą! Ne tik žodžiais (kaip mes dabar), bet - konkrečia parama, glaudžiu rūpesčiu stovėjo visada pačiame jaunimo viduryje. Jo studentai iš visų profesorių pirmiausia išdrįsdavo į jį kreiptis pagalbos reikalu - toks jis buvo savas, demokratiškai artimas, o ir suprantantis, atjaučiantis. Jis nevieną padrausino ir į mokslą aukščiau kilti, ir literatūriniais darbais reikštis. O asmens šviesumu ir veiklumu - visiemis diegė norą bent mažą dalelę juo pasekti, jo pavyzdžiu žengti per gyvenimą.

Rašo: J. Pauzuolis

Kai dabar mūsų jaunimui darosi neaišku, kodėl reikia laikytis lietuviškosios kultūros, kodėl reikia laikytis lietuviškosios kultūros, kodėl reikia laikytis lietuviškosios kultūros...

Aukštaičių kraštas derlus raštinių gražbiųjų literatūrą. Kodėl ligšiol nevienas nepasineša dailių žodžių nuopiešti to nepalyginamo Tautos Vaidilos-Kunigo-Herojaus paveikslą patraukliom literatūrinėm spalvom, kad jaunajai kartai, kuri jo nėra mačiusi - jis atgytų visu savo saulėtu

Dvasios Veidu, kaip gyvas kiekvieno lietuvio nemirštamas Brolis ir Draugas, o sykiu - idealių siekimų pavyzdys.

A. Merklio rašyta monografija buvo puiki - didelė ir moksliska. Bet reikia ir lengvesne, dar vaizdingesne forma, vientisesniu pabūdžiu prikelti iš užmaršties tą mūsų tautos Unikumą - šviesųjį Vaižgantą! Ką kokia šiluma ir pasididžiavimas užlieja širdį vien pagalvojus, kad mūsų tauta turi tokį asmenį! Ryškinkime, pieškime jo paveikslą! Kiek amerikiečiai prirašė įvairių biografijų apie savo mėgiamą Abraomą Linkolną, taip ir skaudu, kad mes savo tautoje buvusį tokio dieviško spindėjimo asmenį pamirštame, nesuteikiame jaunesnėms kartoms jo ryškaus paveikslą. Kodėl nepasinaudojame jo

pavyzdžiu - ir šiandien panašiai išliepsnoti budėjimui ir darbiui dėl tautos gyvybės?

Kai 1933 metais Vaižgantas mirė, gyvenau X apskrityje mieste, žydų prekybininkų bute. Vos iš darbo grįžus, mano šeimininkai, pirmieji per radiją sužinoję liūdną žinią - mane pasitiko su nuoširdžiu apgalestavimu ir jautriais žodžiais. Girdi, tai buvo toks reto šviesumo žmogus - visiems ne tik lietuviams, brangus ir visų lygiai mylimas. Toks teisingas ir visiems prietnamas, toks kultūringas ir tolerantiškas, kad visi lietuviai ir svetimtatai - lygiai liūdi dėl jo mirties.

Iš tikrųjų, Vaižgantas buvo - reto šviesumo žvaigždė mūsų tautos vargų kelyje.

Keli atviri žodžiai... Tikrovė nėra saldi...

Dažnai lietuviškoje spaudoje skaitome, kad lietuvių Tėvų Marijonų Čikagoje leidžiamas dvimėnesinis laikraštis - žurnalas "THE MARIAN" yra lietuviškas laikraštis, leidžiamas tu pačių Marijonų, kaip ir dienraštis "DRAUGAS".

Bet kaip bebūtų kartu, - tai yra netiesa! "The Marian" nėra lietuviškas laikraštis, nes jis tik "lietuviškas" tuo, kad lietuviškoje spaustuvėje spausdinamas... ir lietuvių rankomis surenkamas.

Štai neseniai gavau "The Marian" Nr. 152, išleista 1963m. kovo-balandžio mėn. VISKAS amerikoniška! Niekur nėra nei mažiausios ušumino, kad jis lietuviškas. Ilustracijos irgi visos svetimųjų - James M. Cleary, Michael J. Howlett, Francis S. Lorenz, James A. Ronan, William J. Scott...

Lietuviams skaudu, kad lietuviai marijonai savo lėšomis ir savo pastangomis leiddami laikraštį taip neleistinai pamiršta, kad jie yra... lietuviai!

Šiame numeryje turime ir deklaratyvinę redakcijos pareiškimą, kad jie ir nebus lietuviški! Redakcija, atsakydama Mrs. S. M. H. iš Detroito į jos laišką, kuriame ji skundžiasi pasigendanti straipsnių apie Lietuvą lietuviškus papročius ir tt., atsako: tiesa, jie anksčiau daugiau spausdino rašinių lietuviškomis temomis,

kadangi jų skaitytojais buvo išimtinai antros kartos Amerikos katalikai lietuviškos kilmės, ir tokie rašiniai buvo jiems įdomūs. Dabar gi, anot redakcijos, jų skaitytojų sudėtis pasikeitė ir iš prenumeratorių sąrašo jie mato, kad lietuviškos kilmės skaitytojai nebesudaro daugumos, jie esą įvairių tautybių amerikiečiai: airiai lenkai, vokiečiai, italai, prancūzai, ispanai ir kit... Tartum kovoje už Lietuvos laisvę jų supažindinimas su kraujuota Lietuvos padėtimi nebūtų Lietuvai reikšmingas...

Ir toliau šis žurnalas pareiškia: "The Marian ateityje spausdins tik tokius lietuviškus ar kitas tautybes lietuviškas rašinius, kurie dvasiškai kels į aukštesnę skaitytojų ir jei tokie rašiniai bus įdomūs VISIEMS jų skaitytojams".

Gėda! Bai si lietuviška gėda visiems, kurie save dar vadina lietuviais! Lietuviai Tėvai Marijonai vie na ranka leidžia puikų patriotinį dienraštį DRAUGAS, kita - amerikoniškai dar likusius lietuvius "The Marian" skiltimis...

Neverta plačiau Marijonams ir aišinti, jie puikiai tai žino, kad svetimatai domisi nuostabia lietuvių istorija, papročiais ir kit. Ir "The Marian" skiltys būtų puiki proga užsieniems paskleisti gerų lietuviškų naujienų, žinių, kaip tai daro Vytauto Beliajaus VILTIS, studentų LITUANUS ir Vyčių VYTIS... Deja, ne, Marijonai nesutinka būti lietuviškas apaštalais, nesutinka eiti VILTIES, LITUANUS ir VYTIES keliais, o visa tai būtų taip didžiai reikšminga mūsų nelaimingos tautos kovoje už savą laisvę!

Ir kaip tada suprasti tu pačių Marijonų rodomus du veidus: DRAUGO skiltyse mes skaitome deklaracijas apie kovą už Lietuvą ir lietuvių ir tu pačių Marijonų leidžiamame THE MARIAN matome slopinimą lietuviškos ir šiuropų atsakymą padėti pavergtai tautai kovoti už prarastą laisvę... Kaip suprasti, kas supras?... "The Marian" redakcijos ardesas tas pats, kaip ir DRAUGO, - 4545 West 63 Street, Chicago, ILL... VYT. IETIS

Visų rūšių draudimas
AUTOMOBILIŲ, GYVYBĖS, NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ, GAISRO, LIGONINĖS IR VISOS KITOS APDRAUDOS
TAIP PAT LEISKITE MUMS ĮRODYTI MŪSŲ PLAČIAI ŽINOMĄ SAŽININGĄ, PATYRUSĮ IR STROPŲ PATARNAVIMĄ NAMŲ PIRKIMUI IR PARDAVIMUI
JUOZAS BACEVIČIUS
THE TRAVELERS AGENCY & OTHERS
Bonded member by the National and Chicago Board of Insurance Underwriters.
BELL REALTY & BACE INS. AGENCY
6455 So. Kedzie Ave. Chicago 29, Ill.
Val. kasdien 9-9 PProspect 8-2233 Šešt. ir sekm. 9-5

33-oji tąsa

Kad mums būtų nerūpėję paimti juos gyvus, klausimą galėjom išspręsti žymiai greičiau. Bet viltis iš jų gauti žinių, apie mus pasiekusias kalbas, apie rusų organizuojamą plačiu mastu diversinę veiklą prieš laisvės kovotojus, pasiūnčiant savus žmones neva partizanų rolėje, kad sudaužytų mūsų gretas, mums visa tai buvo labai svarbu žinoti. Kas jie? Lietuviai ar rusai? Iš kur atėjo, kas juos siunčia ir kokie jų "partizanų" uždaviniai bei kiek tokių grupių ir kur jau yra pasiūsta...

Mums taip betupinėjant, atėjo ir rytas.

Jokių garsų iš tvarto mes nebesuaukiame, nors keliolika kartų jiems buvo pasiūlyta pasiduoti.

Pagaliam kaž kam gimsta nauja ir įdomi mintis: reikia dūmėnėmis gra natomis juos iš ten išrūkyti! O jei nepavyktų jų iš ten iškrapštyti, tai dūmų uždanga naudojantis, įsiveržti vidun ir juos likviduoti.

Vadui šis pasiūlymas patiko. Mes stovykloje turėjome tokių granatų. Pasiūnčiamas vienas raitelis jų atgabenti.

Mes šiltoje ūkininko troboje laukia me sugrįžtant raitelio. Sargybos sau gomo tvartą iš visų keturių kampų ir mums pro langą labai lengvai stebėti praviras jo duris. Vadas sąmoningai nestatė sargybų arčiau tvarto durų, nes buvo galvojama, kad jie gali turėti granatas ir jų staigus ir netikėtas išmetimas galėjo pareikalauti aukų...

Bet visas reikalas pasibaigė dar gerokai prieš raitelio grįžimą (jis turėjo sujodinėti ten ir atgal virš 12 kilometrų!), kada iš tvarto pasigirdo basas:

- Nešaukite, mes pasiduodame!
Tai buvo visiškai nelaukta mums naujiena! Ir ištikrųjų, po kelių minu-

Lietuvos Milžinai
Kovojančios Lietuvos Partizano atsiminimai
IŠ NETOLIMOS PRAEITIES
Tikrų įvykių apžvalga

Čių tarpduryje pasirodė du šiaudais ir spaliais aplipę vyrukai... Vienas iš jų čia pat tarpduryje sumuko apalpdamas... Jis buvo per daug nukraujavęs ir po poros valandų mirė. Antrasis, gan žvalus vyrukas, dviem kulkom peršautas per ranką, bet šiaip taip sugebėjęs apsitvars tyti, išliko gan budrus ir atrodė nekvailu žmogeliu...

Jei patikėti jam, jis buvo taip vadinamos "lietuviškos divizionų" puskarininkis, dabar per prievartą įjungtas į istribitelių eiles ir iš Vilniaus pasiūstas čia su būriu...

Reikia pasakyti, kad toji "lietuviška divizija", kai ji pasiekė Lietuvos teritoriją 1944 metais, savo sudėtyje turėjo labai mažai lietuvių, vartojo rusų kalbą ir buvo eilinė rusiška divizija. Lietuvos teritorijoje toji divizija buvo tur būt viena iš tų maskoliškų divizijų, kuri turėjo daugiausia dezertyrų...

Mes turėjome nemažai žinių apie tą diviziją ir puikiai žinojome, kad jos sudėtyje buvo susisipetę lietuviški išdavikų-komunistų brandoūlis, kuris mielai vardan "gero rytojaus po matuškos Rosijos sparnu" skubėjo talkon okupantui. Tokie, tuoj po karo buvo išjungti iš divizionų sudėties ir gavo specialius uždavinius. Vieni iš jų tapo okupanto pareigūnais, daugia-

sia milicijoje, kiti, kaip ir tas mūsų belaisvis, nuėjo Lietuvos laisvės kovotojų likvidavimo keliu... Ir vieni ir kiti buvo aršūs komunistai, dažniau aršesni, nei tikrieji burliokai... Belaisvis buvo gerokai apšalęs, su stinges ir išsisėmęs, bet buvo kalbus ir atviras. Pasakojo visas smulkmenas iki mažiausių detalių... Aišku, - kas jam galėjo tikėti! Tai, ką jis pasakojo, lygiai tokiau pat "pasisekimu" galėjo meluoti ar tiesą sakyti, - nes mums toji jo pasakojama "veikla" nebuvo žinoma. Jis žadėjo viską ir vieništelis jo prašymas, net su sąrašomis akyse, tebuvo maldavimas palikti jį gyvą... Kad jis esąs mobilizuotas lietuvis, kad jis suklydo draugų paveiktas, kad dabar jis noris padėti mums ir Lietuvai... Aišku, anot jo, jis nebuvo kaltas dėl išžudytų partizanų... nes tai atliko kiti... tik ne jis.

Mums nebuvo prasmės ilgiau jį kamentuoti ir klausytis jo ilgų pasakų, kuriomis mes mažiausiai tikėjome. Buvo nutarta jį perduoti naujai susikūrusiam Apskrities partizanų štabui tolimesniai tardymui, tikint, gal kartais jie ir galės iš jo išgauti ką nors naudingo...

Reikia pasakyti, kad pasidavus tiems diversantams, tvarte mes radome tik du automatus ir abiejų šovinių bu-

gneliai buvo tušti... Jokių atsargų ar granatų jie neturėjo, o turėti automatuose šoviniai buvo iššaudyti tuoj po susirėmimo iš paežerės ir "atakuo-jant" mūsų tuščias roges bei iškamšą...

Taip pasibaigė šioji kruvina istorija.

Apskrities šabas, kaip vėliau sužinota, iš jo nieko gero ir naujo nepešė. Jis melavo susiriesdamas, kad tik išgelbėję savo kailį... Melavo net kilmės vietą, nes patikrinus pasirodė, kad apie tokį ten niekas nieko nežino. Po visų tardymų jis buvo pakartas netoli (jis sakėsi iš ten kilęs) Molėtų šile.

Sausio pabaiga ir vasaris mums neša naujieną po naujienos...

Reikia čia pažymėti, kad Lietuvos-Lenkijos buvęs demarkacijos pasienis, buvo žiauriausiai nukentėjęs ir labiausiai praretintas žmonėmis žemės ruožas. Mat karui einant į galą, visame pademarkklinyje siautė žiaurus lenkų partizanai, sąmoningai žudydami vietinius gyventojus (ypač sąmoningesnius lietuvius!), rengdami tuo dirvą atsikuriančiai Lenkijos mo-carstvai, kuri, jų svajonėse, turėjo būti nuo jūrų iki jūrų... Suprask, - nuo Baltijos iki Juodosios!

Bolševikams okupavus Lietuvą antru kartu, jau pačioje pradžioje šios kai kurios tuščios sodybos buvo apgyvendintos burliokais, kuriuos vežė iš Gudijos. Gudija buvo žiauriai nuau-linta, ypač nukentėjo nuo vokiečių at-sitraukiančios armijos stropaus deginimo visų pakelyje esančių pasta-tų. Ten tiesiog nebuvo kur gyventi, o atsimenant spartumą "socialistinės statybos" ir komunistų nesirūpinimo žmonėmis, nebuvo nei vilties susilaukti kokio greitesnio pagerėjimo. Už tai oficialiai ir slaptai plūdo į Lietuvą vaizbūnai, ieškodami duonos ir pa-stogės. Dalis iš jų griebėsi šokio to kio ūkininkavimo tuščiose sodybose ir sedėjo ramiai, besidžiaugdama pa-stoge ir duonos pluta (tai vis jiems buvo geriau nei "matuškoj Rosijoje"), bet kiti, matydami kad ir apliplėstų ir okupuotų lietuvių ūkininkų padėtis žy-miai geresnė, kad jie turtingesni, su-sigundė banditizmui ir šėlo visu bu-vusiu Lietuvos-Lenkijos pasieniu...

Su jais mes turėjome daug reika-lų, daug kruvinių kovų ir pirmieji me-tai - 1944 metų žiema ir per vis sus 1945 metų tosios apylinkės, dėka aktyvios partizanų veiklos, buvo ge-rokai apvalytos. Buvo likviduotos organizuotos plėšikų bandos, apvaly-ti jų susirinkimų lizdai ir plataus bei viešo banditizmo 1946 metų pradžioje mūsų apylinkėse nebuvo.

Bet vasario mėn. mes ištikrųjų pa-juntame, kad okupantas atkunta po vi-šų gautų karo metu žaidžų ir meta-kas kart stambesnes jėgas kovai su mumis...

Į mūsų valsčiaus miestelį, kuris iki šiol gyveno be aiškios valdžios, at-guža musų įgula, susidedanti iš 26 karių, lydima apskrities mieste suor-ganizuotų naujų mums komunistų vir-šininkų... Jie savo ruožtu tuojau šo-ka organizuotai istribitelių, kurie po pirmųjų mūsų smūgių jau buvo išsi-lakstę, dalis iš jų tiesiog buvo pabė-gusi pas partizanus. Naujai žadėdami

Spaudos ir gyvenimo verpetuose ...

PONAS KARDELIS PYKSTA. „Nepriklausomos Lietuvos“ Nr. 22 (842) p. Kardelis pikta ir išdidžiai aptaręs, kad jam "Laisvoji Lietuva" nepatinka (mes, pagaliau, ir neturime pretenzijų "visiems patikti"), ba ra mus, kad "išėjom iš vėžių" parašydami, jog ponis Birutė Novickienė, s e n a demokratijos (!) veikėja rašo "Vienybėje" prisidengusi P. A. Smalėno slapyvardžiu. Atrodo, kad būsimė papildė didelę "antidemokratinę" nuodėmę... (Prie progos, -pra šome nesumaišyti BIRUTĖS NAVICKIENĖS, Laisvosios Lietuvos Kolegijos narės ir LAS veikėjos, su BIRUTĖS NOVICKIENĖS asmenybe)

Deja, lenkdamį galvą prieš ponios B. Novickienės seną demokratiškumą ir pono Kardelio energingą jos gynimą, vistiek stebimės, kad ne pati ponia Novickienė "Nepriklausomoje Lietuvoje" kalba apie save, bet per "advokatą" poną Kardelį, kuris, matyti, nežinodamas visų faktų, vien tik vadovaudamasis demokratinę meile, stangiasi atitaisyti brangią tiesą. Mat, jei tatai būtų padariusi pati p. B. N., mes galėjome duoti jai mią fotostatinę kopiją "įrodymų", bet kai kalba kitas už ją, - atleisk jam, Viešpatie, -jis nežino, greičiausia, apie ką kalba...

Ponas Kardelis "garantuoja", kad p. B. Novickienė niekad nėra rašiusi "Vienybėje" ir kad jai "nepakeliamai nei su dabartine "Vienybe", nei su "Laisvąja Lietuva". Drąši ir išdidi garantija!

Kiek tai liečia "Laisvąją Lietuvą" mes turime atvirai pasakyti, kad ir nespausdintume ponios B. Novickienės straipsnių, nes esame deklaruavę, jog visi kas bendradarbiauja "Vienybėje" neras sau vietos "Laisvojoje Lietuvoje", vadinasi, jei ponis B. Novickienė ras reikalo užginti mūsų skelbtą teigimą, manome, jai kelias bus atviras į vienintelį demokratine idėją atstovaujantį laikraštį "Nepriklausomą Lietuvą", o iš "Nepriklausomos Lietuvos" mes jį mielai persispausdinsime.

Tada ir paaiškės visa mįslė, kur glūdi tiesa...

"VIENYBĖ" TALKINA OKUPANTAMS BOLŠEVİKAMS

Tokia antraštė straipsnių spausdina Čikagos katalikų dienraštis DRAUGAS, rašydamas: "Visų diktatūrų bendras bruožas-naikinti galimos opozicijos vadus, neatsižvelgiant į priemonės. Taip savo laiku darė fašistai, taip darė naciai, tokiais pat ke liais dabar eina raudonieji naciai-

komunistai". "Vienybės" Nr. 20 (užsipuldama Čikagos antikomunistinės demonstracijos organizatorių Leoną Prapuolenį) taip rašo: "Prapuoleniui ir jo luomui (atseit visiems, kurie kovoja prieškomunizmą! Red)delikatūs klausimas: gal jau laikas būtų liautis vadus vaidinus?... Ir Prapuolenį, tą nuoširdų antikomunistinės kovos organizatorių, išvadiną užsiimančių demagogija..."

DRAUGAS rašo: "Taigi, Prapuolenio atžvilgiu "Vienybė" net persisten gė daugiau už pačius komunistus... Protesto prieš Lietuvos okupantų šmeižtų ir melų kompaniją organizatorių pavadinti demagogu, tai savanoriškai išjungti ir išdavikišką okupantų tarnybą."

Platesni komentarai nereikalingi. Aišku visiems, išskyrus kai kuriuos New Yorko... tautininkus!

Buvusi respublikonų Kongreso atstovė Clare Boothe Luce pareiškė, jg iki šiol prezidentas Kennedy atsiekė mažai ką istoriniai reikšmingo, išskyrus tai, kad jis atidavė Maskvai Kubos valstybę...

KEISTA... DAUGIAU NEI KEISTA JIE DAR NEMATO...

New Yorke yra keli tautininkai dar vis "ištikimi" "Vienybės" šalininkai ir jį remia dvasiniai, prisidengę slapyvardėmis... Vieni iš jų sėdi apžer gę tvorą ir bando balansuoti, nežinodami į kurią pusę "nukristi", kiti, kaip ir pats I-ojo skyriaus pirmininkas Antanas Diržys atakliai gina ir aiškiai pasisako už "Vienybę"... Esą, tas laikraštis yra patriotinis ir turi būti visų... tautininkų... remiamas! Mums labai įdomu, kaip pasielgs su tais "atskalūnais" Tautininkų Sąjungos Centro Valdyba, visuotinam jį suvažiavimui visais balsais priėmus kultūrinio bendradarbiavimo klausimu griežtą rezoliuciją?...

Atrodo, kad jiems teks nulipti nuo tvoros arba į vieną, arba į kitą pusę.

BIMBA LAISVĖJE džiaugiasi Justino Marcinkevičiaus ir Sigito Kregždės atsilankymu iš okupuotos Lietuvos, kuriems buvęs suruoštas sutikimas LAISVĖS salėje ir ta proga taip rašo: "Jų jaunuoliškas entuziazmas ir nuoširdus kovingumas pakėlė mūsų ūpą ir sustiprino mūsų ryžtą nenuleisti rankų."

Kažin kas atsitiktų su tokiais Amerikos piliečiais, kurie apsilankę okupuotame Vilniuje susirastų Lietuvos išlaisvinimo laukiančių būrį ir pra-

dėtų, kaip Bimba rašo, rodyti "jaunatvišką entuziazmą ir nuoširdų kovingumą... stiprintų ryžtą nenuleisti rankų"... Platesnių aiškinimų, atrodo, nereikia, -tokie "jaunuoliški entuziazmai" per pusvalandį atsidurę bolševikų kalėjime, kaip šnipai ir diversantai...

Paduotas įvykis yra tipingas "kultūrinio bendradarbiavimo" pavyzdys, kaip jį supranta bolševikai. Sovietų Rusijos agitatoriai gali atvykti ir visai laisvai agituoti Amerikos piliečius už komunizmą, bet į Rusiją ar okupuotą Lietuvą nuvykusieji negali ir prasitarti apie Lietuvos laisvę ar demokratines santvarkos privatumus...

MASKVOS Rašytojų Sąjungos sekretorius Markovas piktai nusi Izvestijoje, kad jauni rašytojai nepažįsta gyvenimo ir prirašo nesąmonių. Pirmia jie turėsį susipažinti su darbininkų gyvenimu iki jie būsią pripažinti rašytojais. Pradžiai kai kurie jauni rašytojai jau pasiūti darbininkais į plieno liejyklas... Vienas labiausiai gyvenimą nepažinusiu esąs Eugenijus Javtušenko... Kas išpės kur pasiūstas Javtušenko stažą atlikti?... Į plieno liejyklą ar druskos kasyklas Sibire?... Kas atspės?...

Laikraščiai rašo, kad Montrealyje areštuoti 8 asmenys, kurie įtariamai veikė Kvebeko Išlaisvinimo Fronto organizacijoje... Visi jauni vyrai, 19-20 metų, išskyrus 33 metų jų vadovą, kuris terorizmo "mokslus" baigęs Kuboje.

Anot juokdarių... mažytė Kuba Amerikai nepavojinga...

BIRŽELIO 1d. rytų Berlyne pasibaigė 5 dienų rytų Vokietijos komunistinio jaunimo kongresas. Kalbėdamas kongrese Walter Ulbricht pareiškė, kad vakarietiškos bakterijos yra įsiveržusios į rytų Vokietijos jaunimo galvas...

Patirinėjus, ko jaunimas norėtų iš gyvenimo, paaiškėjo, kad tie norai gana kapitalistiški. Pavyzdžiui, viena gimnazistė pareiškė, kad ji svajoja turėti 5 kambarių vilkų, automobiluką ir, jei galima, maudymosi baseiną...

Vakaruose panašios svajonės neretai virsta realybe, bet komunizmo santvarkos nuskurdintam krašte tokios svajonės - baurus buržuazinis išsigimimas... Tiesiog bausis, -tokių svajonių pilna rytų Vokietijoje... o vakarietiškas "tvistas" jau virtęs visų

šokių karaliumi jaunimo tarpe.

ELTA praneša spaudai, kad VLIKO pirm. Dr. Trimakas lankėsi Valstybės Departamente, kur, tarp kitų klausimų, buvęs svarstomas klausimas ir apie "... sudarymą laisvės sąlygų tautos apsisprendimui, dėl ko šandie kovojama visur..."

Argi VLIKO pirmininkas nežino, kad lietuvių tauta už nepriklausomą gyvenimą apsisprendė jau senai ir tą deklaravo 1918 m. Vasario 16 dienos aktu?

Ponas Pirmininke, -tauta yra apsisprendusi gyventi nepriklausoma, bet tik Sov. Rusija laiko ją okupacijoje. Mūsų reikalavimas turėtų būti - tegu raudonoji armija ir NKVD daliniai išsikraustą iš Lietuvos, - tauta pati žinos ką toliau daryti.

LIETUVOS OKUPANTO leidžiamas ir niekam neprašant siuntinėjamas laikraštukas TĖVYNĖS BALSAS pakutinio puslapio dešiniajame kampe kiekviename numeryje turi toki įrašą: "Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviams komite to laikraštis".

Viena senutė lietuvių, gaunanti šį laikraštį ir dar skaitanti VILNĮ, LAJ SVĖ ir VIENYBĖ, nutarė konkrečiai pabendrauti su Lietuvos kaime gyvenančia seserim. Bet kai apsilankė kelionių biure, tai sužinojo, kad gaus leidimą tik Vilnių aplankyti septiniom dienom ir tas malonumas kaštuos po 30 dol. per dieną... Vargšė ginčijosi ir įrodinėjo, kad ji visai nenori Vilniuje nei vienos dienos praleisti, ypatingai, kad taip brangiai visa tai kainuoja... Esą, sesutė rašanti, kad prie kolchozo turimoj pašūrėj

vietos užteks ir jai nieko nekainuos, kad tik ji atvažiuotų...

Dabar vaikšto senukė po Brooklyną ir keikda tuos laikraščius ir juos redaguojančius apgavikus, kurie žino dami teisybę skelbia melus...

Komunistų LAISVĖ persispausdino tūlo Philadelphijos lietuviio Antano Čebatoriaus laišką, kuris okupantų "TIESAI" taip rašęs:

"Lietuvą, gimtąjį Jaskonių kaimą palikau 1907 metais. Nuo to laiko nė karto neteko lankytis Lietuvoje. Bet visokiausių kalbų, visokiausių straipsnių apie ją per visą gyvenimą Amerikoje prisiklausiau ir prisiskaičiau nemaža... Jau pirmosios dienos Mas kvoje parodė, kad daug kas, ką t ko girdėti Amerikoje apie Tarybų šalį buvo pramanyta. Maskvoje aš vaikščiojau kur norėjau, ką norėjau aplankiau. Vilnius man labai patiko. Gatvėse švaru, namai spalvingai nudažyti, asfaltuotos gatvės, jose didelis judėjimas..."

Kai išprievertavo "TIESOS" redaktorius senuką Čebatorių, tai išprievertavo... Jis viską matęs ir regėjęs Maskvoje ir Vilniuje, bet... apie savą gimtąjį kaimą Jaskonius... nė žodžio

O, kad taip senukai būtų buvę leizts po Jaskonių kaimą laisvai pavaikščioti, kad būtų buvę leista laisvai pasikalbėti su to ir kito kaimo gyventojais Druksininkų apylinkėse... būtų buvusį kita istorija.

Juokdariai sako, kad Čeborius nesąs girdėjęs ką reiškia žodis "asfaltas" ir iš viso nežinąs ką reiškia "asfaltuotos gatvės"...

Visas laiškas "Tiesos"štabe nevykusiai sukombinuotas.

ŠOKIŲ ŠVENTĖ

II-osios JAV ir Kanados Tautinių Šokių Šventės programos vadovas L. Sagys ir Vykdomasis Komitetas prašo lietuvių organizacijas sudaryti visas galimybes dalyvauti repeticijose tiems savo nariams, kurie yra ir atskirų šokių grupių dalyviai. Praktiškai šis kreipimasis liečia organizacijų planuojamus rengimus nuo dabar iki šventės, -liepos 7dienos. Jei minimi rengimai kryžiuojasi su šokių repeticijomis, organizacijos kviečiamos atleisti nuo

parengimuose jiems skirtų pareigų tokius savo narius, kuriems reikėtų būti repeticijose.

Plačia prasme šis prašymas kviečia ir visą lietuvių visuomenę rūpintis, kad už kelių savaičių įvykstanti šventė paliktų mums patiems ir kitataučiams aiškų įrodymą, jog lietuvių siekia pirmiausia tautinio ir valstybinio tikslo, o tarpusavio neaiškumus palieka laisvalaikio diskusijoms.

INFORMACINĖ KOMISIJA

rojų ir įvairias lengvatas, kitais atvejais naudodami grąšinimus, jie vėl atkuria sribus. Dabar tik toks skirtumas, kad jie žymiai geriau yra apginkluoti ir jų vadovais atsistoja rusai profesionalai kariai.

Rusų patuliai rogėmis, o į pavasarį ir vasarą sunkvežimiais, siaučia po kaimus vykdydami areštus, išvežimus ir sėdami terorą...

Atkunta ir pademarklinyje įkurdinti burliokai, susiroganizuodami į gan stambius sribų būrius, kurie žymiai sekmin giau talkininkauja NKVD pajėgoms, kovojant su Lietuvos laisvės kovotojais. Jų apginklavimas gerėja, jų skaičius auga, kartu auga ir akiplė šiškumas.

Artėja mums mūsų sunkiausios susirėmimų ir kovų dienos. Palyginus su tuo, kokiais uždaviniais mes buvome užimti pirmaisiais dvejis metais šioji kova tampa mums lemiama -gyventi ar žūti!

Priešas savo eiles papildė atgabnamais iš Rusijos burliokais ir Sibiro mongolais, neskaitant to, kad po pirmųjų jo jėgos pademonstravimų, randasi kas kart daugiau prisiplakėlių ir šiaudadūšių, kurie gelbėdami savo kailį pasisiūlo priešų tarnybai.

Mums maistas iki šiol nekėlė didesnės problemos, mes maitinomės pakankamai gerai. Dabar atėjo ir gula mūsų pečius ir šioji problema. Ūkininkas, anksčiau stovėjęs atvirai mūsų kovos remime, išsigąsta teroro, užsidaro savyje, bijo. Pagaliau, po tiek metų suirutės, po tiek įvairiausių duoklių ir revkizijų bei pirmųjų bandomų suvaryti ūkininkus į kolchozus... jsi irgi lieka neturtingas ir nepajėgus šelpti dar ką kita, kada badas žvelgia ir jo šeimai į akis...

Tokios tai sąlygos gulė Lietuvos laisvės kovotojų eiles, bežengiant į 1946 metus... Mūsų eilėse nusiminimo nėra. Mes ūkimės nugalėti visus sutiktus pavojus, sulaukti tėvynėi laisvės atgavimo, nes mūsų širdys spin

di neišpasakytą meile savam kraštui ir gilus tikėjimas, kad šiai baisiai neteisybei, pagaliau, Vakarai pasakys savo "veto"...

Okupanto radijas iki šiol buvo labai šykštus pranešimams apie vykstančias kovas tarp laisvės kovotojų-partizanų ir okupacinių pajėgų. Jie tartum norėjo nuslėpti nuo plačiosios visuomenės, kad mūsų tėvynės miškuose nieko ypatingo nevyksta, o gal visa tai slėpė nuo užsienio, kas žino? Ir jei būtume klausę tik radijo pranešimų ir būtume skaitę komunistinę spaudą, -nieko nežinotume apie tą didžią kovą, kuri vyko Lietuvos miškuose ir plačiojoje provincijoje.

Bet... 1946 metų vasario viduryje staiga praplumpa okupantas visomis priemonėmis - radiju ir spauda, atsišaukiamais! Susidaro toks išpūdis, kad iš po nakties staiga atsirado kokie tai nacionalistiniai banditai, kurie terorizuoja ramius Lietuvos ūkininkus, neduoda ramiai išsimiegoti sąžiningiems okupanto tarnams...

Mes okupanto propagandoje esame tik banditai, plėšiai ramius ūkininkus, o okupantas stengiasi tuos "ramius" ūkininkus apginti... Čia pat visai nesivaržydamas savo tik ką pasakytų žodžių, vėl šaukia, kad nacionalistiniai buržuai, susidėję su naciais, vis dar tebekovoja su Lietuvos "išlaisvintojų"... Mes jų spaudos neskaityme, kaip neskaityme "visas kaimas. Ten vien melas ir purvas. Bet radijo bangomis girdime jų pasigyrimus, nu rodantįs parkiras vietoves, kad ten ir ten likviduota tiek ir tiek banditų, terpo ilgai užtrukusių kovų išžudyta šimtai ir tt. vis nepamirštant pridėti, kad dabar jau pats laikas pasiduoti ir nutraukti kovas.

Iš pradžių mes sukome galvas nesuprasdami kodėl okupantas taip staigai pasikeitė, imdamas skelbti kovas, kurių buvimą anksčiau taip stropiai slėpė?... Bet labai netrukus, tai bu-

vo, rodos, apie vasario vidurį, išleidžiamas atsišaukimas - amnestija!

"Amnestija" tiems nacionalistiniems banditams, kurių jėga nepavyko okupantui iki šiol sutvarkyti... Pirmą kartą radijas (ir atsišaukimo-amnestijos tekstas) pamini Laisvų Lietuvių Armiją!... Keista... Šetonas tiesia mums pinkles, atsisakydamas "bandito" sąvokos, kad tik saldžia giesme prisivilioti auką arčiau savęs

Atsišaukimas nu sako, kad kas pasi-duos laisva valia su ginklu rankose, kas nužudys savo vadus, tas (patikėkite komunisto žodžiams!) bus laisvas ir nebaudžiamas! Pašėlus amnestija!

Atsišaukimas ilgas, deja, aš jo pilno teksto nebeprisimenu, bet jame buvo parodyta ir "didžios meilės"bei pasigailėjimo "pasiduodantiems" ir kartu buvo viešai grąšinama visai pavergtai tautai - kad laisvės kovų remimas bus skaitomas mirtį nešančiu nusikaltimu!

Jei kur bus surastas bunkeris, jei kur bus surasti besislėpią partizanai - visi žus ir apylinkės gyventojai bus likviduoti...

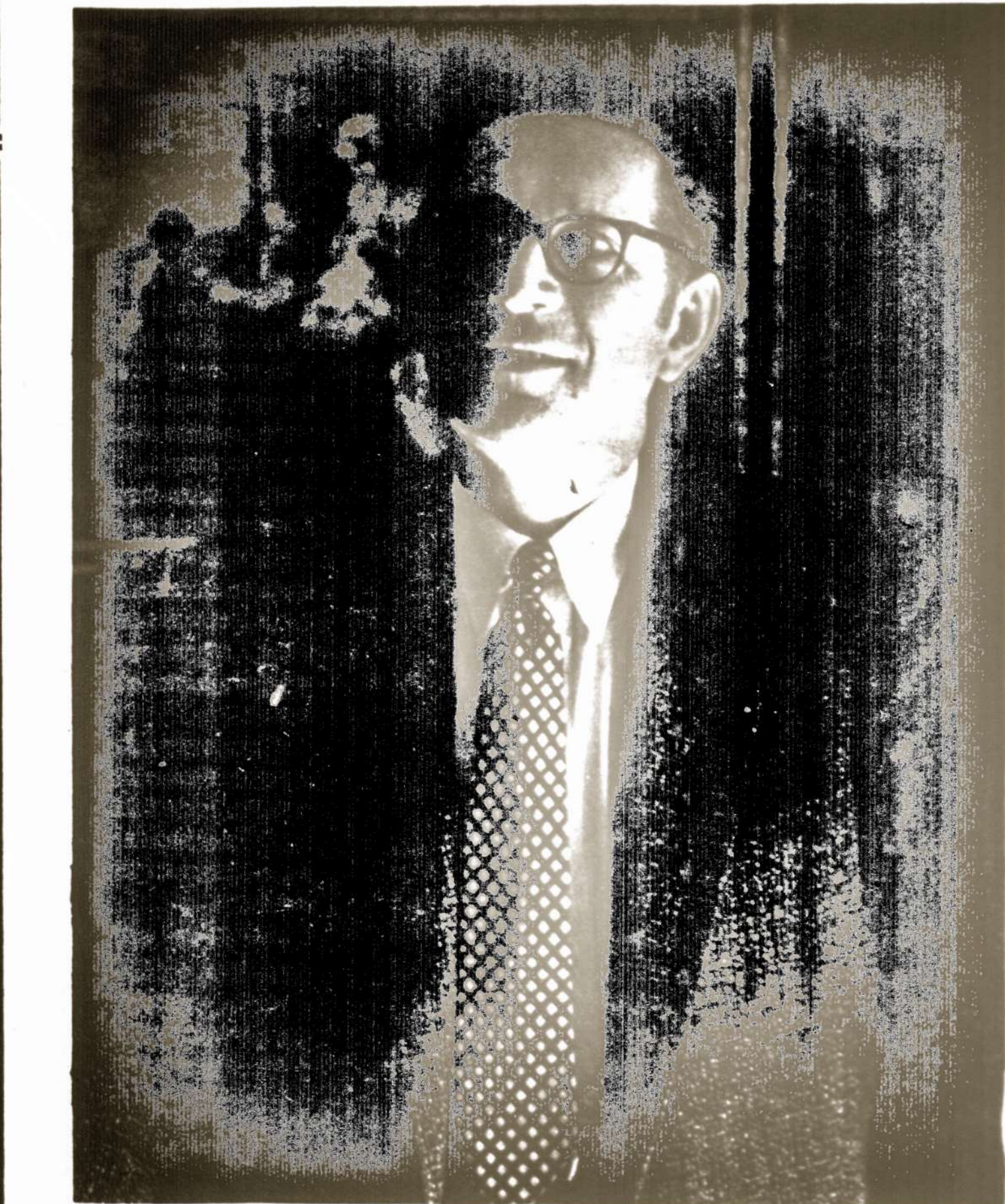
Po šiuo nežmonišku aktu (argi yra kas pas komunis tus žmoniško?) pasi-rašė rusas, klastingai naudojąs lietuvišką pavardę, nemokąs lietuviškai nei skaityti, nei rašyti, raudonasis generolas... Bartašiūnas.

BUS DAUGIAU

Dr. Kazys Sruoga

Laisvosios Lietuvos bendradarbis, išlaikė atitinkamus Illinois valstybės egzaminus ir yra paskirtas Valstybinės ligoninės mediciniškos bibliotekos vedėju. Dabartinis Dr. K. Sruogos adresas: PB 463, Elgin State Hospital, Elgin, ILL. Telef. -Sherwood 2-1040, Ext- 460.

Tos ligoninės laikraštis "Messe-

nger" šitokiais žodžiais sutiko Dr. Sruogos paskyrimą:

"Dr. K. Sruoga yra naujas Mediciniškos Bibliotekos vedėjas, įpėdinis panelės Hazel Rust, kuri pasitraukė į pensiją. Dr. Sruoga yra studijavęs Kauno (Lietuva), Berlyno ir Wurburgo (Vokietija), Berno (Šveicarija) ir Chicagos universitetuose. Pagrindiniai jo studijų objektai buvo: ekonomika ir žurnalizmas. Lietuvoje jis buvo keletas savaitinių laikraščių redaktorių, įvairių laikraščių bendradarbis ir dviejų knygų autorius - "Lietuvos Respublikos pinigai" (iš-

leista vokiečių kalboje) ir "Amatų problema Lietuvoje". Ilgą laiką Dr. Sruoga buvo Kauno radifono paskaitininkas ir komentatorius. Jam taip pat teko skaityti vienkartines paskaitas (be atlyginimo) Jenos (Vokietija) ir Berno (Šveicarija) universitetuose, o taip pat Stokholmo ir Kopenhagos prekybiniuose sluoksniuose. Dr. Sruoga dabar gyvena ligoninės rajone."

Mums irgi malonu sveikinti mielą bendradarbį pastoviai įsikūrus valstybinėje tarnyboje, linkint jam ir toliau taip aktyviai lietuviškoje, ypač spaudos, veikloje reikėtis, kaip reikėtasi iki šiol.

SKUBANČIAM SKAITYTOJUI

dešimtys milijonų!), kurie privalo rūpintis tų žmonių (senų) sveikata ir gydymu. Tuos įstatymus atmetė Senatas, nors prezidentas prašė juos priimti. Juk dabartinis prezidentas pažadėjo savo rinkimams, kad jis tokius įstatymus Amerikoje įgyvendins. Savo pažadų prezidentas negali netęsti. Tai viena. Antra - artėja nauji rinkimai. Prezidentas vėl prašys darbininkų, kad už jį balsuotų. Todėl aišku, kad tas įstatymo projektas vėl atsidurs Kongrese. Visiems svarbu žinoti kokios partijos atmetė tą įstatymo projektą, - va, prieš įstatymo projektą balsavo 31 respublikonas ir 21 de mokratas.

EGZAMINAS ROMOS KATALIKAM
Plačiai rašoma ir svarstomi tie faktai ir įvykiai, kurie duoda pagrindą, kad tarp Vatikano ir Kremliaus eina santykių gerinimo procesas. Praktiška koegzistencija. Romos katalikų spauda įvairiomis kalbomis įvairiai ir tai atsiliepa. Lietuviškoje (Amerikoje) spaudoje arba neigiamą faktų reikšmę, ar teisinama naujoji Vatikano politika. Bet kai kurie vokiečių (Vakarų Vokietijos) katalikų laikraščiai deda ir griežtus užmetimus Vatikalui. Kaip ten bebūtų, - kažkas darosi... Jeigu kalbama apie Kremliaus-Vatikano "ašį", tai galima būtų ją lyginti su buvusiu Kremliaus-Berlyno "ašimi". Kremliaus norėjo su naikinti Hitlerį, o Hitleris norėjo likviduoti Staliną. Abu žinojo apie savo priešų tikslus ir vis dėlto sudarė "ašį"... Kuo Kremliaus-Berlyno ašis baigėsi - visi žino. Kuo gali baigtis Vatikano-Maskvos ašis, - apie tai galime tik spekuliuoti.

Vienas dalykas betgi aiškus. Hitleriui buvo lengva atsimesti nuo "ašies" ir užpulti savo "draugą". Chruščiovui taip pat nebūtų sunku atsaukti savo parašą (kiek jis tokių parašų jau yra atšaukęs! Red). Betgi Vatikanas negalės paruošti tiek "lankstumo"... Ar toji naujoji (jei ištikrų tokia yra)

Vatikano politika nesuskaldys Romos katalikus? Ar kaip tik Chruščiovas besimeilikaudamas Vatikalui nesiekia tokio suskaldymo? Juk tik suskaldęs ir sukompromitavęs katalikų

Bažnyčią Chruščiovas tikisi nugalėti ją, kuri iki šiol buvo nepermaldujamas komunizmo priešas.

Aišku, kiekvienas tikras Romos katalikas turi šiandien arba pritariti Vatikano politikai, arba bent susilai-

kyti nuo kitokios nuomonės. Bet ar taip ilgai gali tęstis? Yra žmonių, kurie tikisi, kad po šito popiežiaus mirties Romos Katalikų Bažnyčia vėl sugrįš į aktyvą kovą prieš komunizmą. Bet atsiminus, kad Vatikano

politika yra planuojama ne vienai dienai, nėra jokios garantijos, kad ji pasikeistų. Kaip ten bebūtų, Romos katalikai atsidadė rimtų egzaminų, akivaizdoje.

BALSAS IŠ PASKENDUSIO PASAULIO

Rašo: Bėbras Dūmelis

Mūsų gerbiamas Bronius Raila parašė knygą, pavadintą "PASKENDĘS PASAULIS". Aš tos knygos dar nemačiau ir neskačiau. Gal ji kiek ir kitaip vadinasi. Jei klystu - atsiprašau. Bet tą knygą aš būtinai skaitysiu. Mat visi, kas tik tą knygą skaitė, vienu balsu šaukia, kad knygą pulti, kad gailėsis kiekvienas, kuris nebus tos knygos perskaitęs.

Aš belaukdamas kada ponas Raila atsitys tą knygą Laisvajai Lietuvai paminėti ir skaitytojams pareklamuoti, - pradėjau tos knygos ieškoti po bibliotekas. Net šaltas prakaitas išpylė. Žiūriu ir matau lentynoje knygą užvardintą - "PO PASKENDUSIO PASAULIO". Angliškai parašyta. "Ar gi man ne gėda, - galvoju sau vienas, - Railos knyga jau išversta į anglų kalbą, o aš ir lietuviško jos teksto nei uostyte nepauosčiau!

Čiurpu aš tą anglišką knygą. Gi žiūriu - išleista 1951 metais! Ir autorius ne Bronius Raila, o koks tai John W. Aldridge... Supratau, kad čia ne mūsų Railos būta, kad anuo metu būta kito Railos, kurs ir kitokią pavardę turėjo... Bet visvien man buvo miela, kad ir ans pilietis (tas Aldridge) vartojo panašius žodžius, kaip ir mūsų Raila.

Angliškai toji knyga pavadinta - "AFTER THE LOST GENERATION". Idomiiai pasakyta. Man patiko. Mėginu versti į lietuvių kalbą - "Pasimetusi gėntkartė"... "Paklydusi generacija"... "Prarasta generacija"... "Prarastas pasaulis"... Bet, žinoma, greičiausia išėitų "PASKENDĘS PASAULIS". Taip, kaip ir Railos knyga.

tangos laikomos rimčiausiomis."

Toliau vėl rašoma: "Jo (t. y. Aldridge) knyga "Po paskendusio pasaulio", nepaisant joje esančių išdidžių mostų ir pozavimo, o taip pat atstumiančio (užgaunančio) pasitikėjimo savimi, atskleidžia ne tik jo kritišką išvalgumą, bet ir jo sveiką vertybų pajutimą (Ar tie žodžiai turi ką nors bendro su Raila? - BD).

Dar toliau sakoma šitaip: "Vargu ar bus perdėta, jei pasakysime, kad jo knyga "Po paskendusio pasaulio" yra beveik tiek pat psichiatrinė (protoligų) studija, kiek ji yra literatūros studija. Atrodo, kad ponas Aldridge (dėl keistų priežasčių) pirmučiausia yra suinteresuotas tais rašytojais, kurie įkūnija ir išreiškia tą moralinį bankrotą, kurį atnešė du praėjusieji karai ir po tų karų užėjęs pamišimas."

Taip apibudinamas anas (ne Railos) "Paskendusio Pasaulio" auto-

rius. Gi pats tas John W. Aldridge savo knygoje iškelia mintį, kad Amerikos jaunųjų rašytojų tarpe yra nemažas skaičius didžiai talentingų rašytojų, kurių moralė, raiškiai tariant, yra "paskendusi". Paprasčiau sakant "prarasta", dar paprasčiau - "ištvirkusi". Bet vis vien tie rašytojai yra pripažintos meno pažibos. Aldridge nurodo keletą pačių didžiųjų tos rūšies talentų: Ernest Hemingway, F. Scott Fitzgerald ir John Dos Passos. Bet jis jų neanalizuoja. Pasirenka panašiai "paskendusius", bet mažesnius talentus. Su vienu iš tų didžiųjų talentų (Hemingvaju) pamėginsiu skaitytojus supažindinti kita karta. Tada gal ir Raila ne bus toks "baisus", kai kam, žinoma.

Los Angeles jaunimo grupė scenoje, birželio 2d. įvykusioje jaunimo šventėje. Foto-L. Kančausko

LUDVIKO

MAISTO KRAUTUVĖ

828 West 31 St.

ŠVIŠČIAUSIAS MAISTAS - PIENAS, MĖSA IR VISA KITA, KAS REIKALIN GA ŠEIMININKEI! MANDAGUS PATARNAVIMAS LIETUVIŠKOJE PREKYBOJE.

Tel-326-1140

KRAUTUVĖ ATIDARYTA NUO 7 iki 7 ir Sekmadieniais nuo 9 iki 2.

STABDŽIŲ TAISYMAS BRAKES RELINED

Nuo '50 iki '58 metų mašinoms kainuoja:

CHEV., FORD, PLYM.	\$14.95
DODGE, PONTIAC, OLDS., STUD., RAMBLER, BUICK	\$15.95
MERCURY, THUNDERB., HUDSON	\$16.95
CHRYSL., De SOTO, PACKARD	\$18.95
LINCOLN, ROADMASTER, CADILLAC	\$19.95

Žemos kainos ir čia neišvardintoms mašinoms. Pilnas hidraulinės stabdžių sistemos taisymas (cilindrai, vamzdeliai, oro šalinimas ir kt.). Taip pat tepimas, alyvos keitimas, smulkūs mechaniški pataisymai, lyginimas ir dažymas.

Nauja dirbtuvė su moderniausiais įrengimais. Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sažiningu darbu.

ČESAS AUTO REBUILDERS

2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois
GRovehill 6-7777

Laidotuvių Direktorai MAZEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

II-osios JAV ir KANADOS Lietuvių Dainų Šventės Rinktinė

MYLĖSI LIETUVĄ

IŠ TOLO

Ilgo grojimo plokštelė - 15 giesmių ir dainų. Leidžia LB CHICAGO APYGARDOS VALDYBA.

KAINA bus: stereo - \$ 5.
monaural - \$ 4

Užsisakant ir apsimokant iš anksto, daroma nuolaida:

stereo - \$ 4. ir monaural - \$ 3,50

Iš anksto užsisakyti galima pas LB Chicago Apygardos Valdybos išdininą - K. KASAKAITIS - 4719 So Maplewood Ave, Chicago 32, Illinois, ir per kitus Apygardos Valdybos narius.

CHEMISTS and ENGINEERS

Your future in PLASTICS... is with

PLASTICS DIVISION

ALLIED CHEMICAL CORPORATION'S PLASTICS DIVISION

offers excellent opportunities in meeting the challenge of today's needs in the Plastics industry. Engineers and Chemists with 2-10 years experience in molding and extrusion technology; thermosetting molding compounds; polymer synthesis; and/or physical and mechanical characterization of polymers... can find a rewarding future in the

PLASTICS DIVISION

Modern research facilities, located in suburban Morristown, New Jersey, afford unique opportunities for professional and personal development.

To arrange convenient interview, send resume in confidence to: Supervisor of Technical Personnel

Plastic Division

ALLIED CHEMICAL CORP.

P. O. Box 70

Morristown, New Jersey

Papuasų tragedija

Veik visi diktatoriai daugeliu atvejų yra panašūs. Vienu ar kitu būdu patekę į valdžią, jie jos dažniausia gera valia iš savo rankų nebelepai džia. Jėga jie valdo savo kraštą ir primeta savo valią gyven tojams. Jėgos principas vyrauja jų santykiams ir tarptautinėje arenoje, ypač siekiant teritorinių laimėjimų. Ir kai savo užmačias bevykdydamas sutinka net ir mažą pasipriešinimą, paprastai, taip išsiūbuoja, kad nebežino kada ir kur sustoti. Pavyzdžių ieškoti toli nereikia. Imkime tik Hitlerį, Staliną, Mussolini, Chruščiovą ir kitus. Nektoks yra ir Indonezijos Sukarno, kurį jau kai kas vadina mažuoju Hitleriu. Taip lengvai gavęs vakarų Naująją Gvinėją, jis pasijuto esąs jau nebet kas ir pradėjo sparčiai auginti diktatoriaus ragus. Nors perimdama Gvinėjos valdymą jis viešai pareiškė, kad daugiau jokių teritorinių reikalavimų (panašiai kaip ir Hitleris!) jis nebeturės, tačiau jau atvirai graso karu Malajams, jei šie bandytų sudaryti Malajų Federaciją į kurią įeity artimi kaimynai - Singapūras, Sarawak, Brunei ir šiaurinė Borneo. Jis graso dėl to, kad turi paslėptą tikslą ten įsigalėti, o antra, dar ir dėl to, kad tokiai federacijai vadovautų jos iniciatorius, Malajų ministeris pirm. T. A. Rahman, griež

Rašo: J. Kadagys

tas antikomunistas. Kaip toks, aišku, jis n egalit patikti ponui Sukarno... Gegužės 1d. diktatorius Sukarno, kuris neseniai pasiskelbė "prezidentu" iki gyvos galvos, perėmė iš Jungtinių Tautų vakarų Naująją Gvinėją. Kaip žinome, tas 340.000 kvadr. mylių kraštas atiteko Indonezijai tik JT gen. sekret. U. Thant ir Amerikos vyriausybės pastangoms, spaudžiant olandus sutikti su diktatoriumi Sukarno reikalavimais... Ir štai, dar nespėjęs gerai kojų sušilti papuasų šaly, Sukarno jau rengiasi "atsidėkoti" Amerikai ir Anglijai už jų lemtingą paramą užvaldant šį niekad Indonezijai nepriklausiusį kraštą. Jis jau skelbia, kad visos naftos rafinerijos bus nusavintos... Prez. Kennedy tuojau pasiuntė specialų pasiuntinį ir delegaciją net į Tokio, kur tuo metu ponas Sukarno atostogavo. Delegacijos tikslas - pabandyti peraldauti diktatorių Sukarno, kad jis atsisakytų ar bent atidėtų amerikiečių alyvos rafinerijų nacionalizavimą. Diktatorius Sukarno tai tas pats ponas, kuris mielai laukiamas ir šiltai

sutinkamas Maskvoje... kuris veda flirtą su Kinija ir yra aiškus prokomunistas.

Sukarno norėdamas palikti pėdsakus, kad žmogumi yra buvęs, net Indonezijoje krikštija kalnus savo vardu. Iš Amerikos jis kasmet gauna po 100 milijonų dolerių, veik kaip kyšį, kad jis "neipultų" į visišką Maskvos globą... Nors tai yra jau nebe pirmas Amerikos nesekmingas bandymas sau pirkti draugus, o ypač raudonosios, bet to šelpimo raudonųjų diktatorių Amerika iki šiol vis neatsisako. Panašias "paramas" tebegauja Jugoslavijos Tito, Lenkijos Gomułka ir kiti.

Sukarno, kaip arčiau jį pažįstantieji tvirtina, yra didelis mėgėjas prabangos, moterų ir naktinių klubų... Jis mažai kuo tesiskiria nuo visų kitų raudonųjų vadų, kurie yra labai su sirūpinę... savo "numylėtos" liaudies gerbūviu, bet patys lėbauja ir gyvena didžiausioje prabangoje, palikdami "mylimą" liaudį skurde...

Iš 96 mil. Indonezijos gyventojų, komunistai turi vos 2 mil. narių. Bet kaip paprastai, komunistams tokios "daugumos" pilnai pakanka kraštui valdyti. Reikia atsiminti, kad apie 90% gyventojų yra musulmonai, kurie nepritaria komunistui ir Sukarnai... Gerai žinodamas tautos nusistatymą, Sukarno gavo iš Amerikos net apie 3 mil. dolerių specialiems policijos daliniams ruošti ir jiems apginkluoti.

Vienas amerikietis žurnalistas, kalbėdamas apie tuos specialius Sukarno policijos dalinius sako, kad enkavedistai ar geštapiininkai turėjo labai panašias pareigas ir teises, kaip Sukarno policija...

Deja, dabar gyvename tokius laikus, kai taikos vardan skelbiamas didžiausias melas, kai prekiaujama tautų laisvėmis...

JTO ir Amerikai atidavus papuasus Indonezijos vergijai, krašto tarybos narys F. Torey apgailėstavo olandų pasitraukimą ir tarp kito ko pareiškė: mes nenorime skirtis su olandais, bet tarptautinė politika verčia tą daryti.

Kitas tarybos narys L. Molu savo atsisveikinimo kalboje dar aiškiau pasisakė: "Papuasai su drebančia širdimi šaukėsi pagalbos, bet nei viena didžioji valstybė mūsų balso neišgirdo. Mes buvome palikti vieni. Ateis priešas ir mūsų kraštą tvarkys, kaip jam patiks. Mūsų kojos ir rankos buvo surištos, -kalbėjo L. Molu, - ir mes esame išduoti priešui prieš mūsų valią. Pasaulis nuo mūsų nusigrėžė, o Jungtinės Tautos nesipriešino šių dienų vergijai ir naujam kolonializmui."

Gražūs ir teisingi žodžiai... bet ką gi jie reiškia, kada didžiosios valstybės nutaria vardan "taikos" prekiauti kitų tautų laisvėmis...

Papuasai jaučia savo tragediją. Jie jaučia, kad yra išduoti Indonezijos raudonajam imperializmui, bet jie yra persilpnę, kad galėtų atsipirti žymiai didesniai priešui. Lyg pasityčiojimui iš šios mažai civilizutos tautos, jai pažadėta "laisvo apsisprendimo" teisė po 7 metų... valdant kraštą Indonezijos raudoniesiems... Jau dabar visiškai aišku, už ką papuškai "pasisakys"...

Papuasų tautai negarbingai uždėti vergijos pančiai, laisvės ir taikos vardan...

Kur vedamas pasaulis šios dviveidės politikos, nesunku numatyti. Labai grąsinančiai, bet kartu ir labai teisingai kaž kas yra pasakęs: - Jei kas prekiauja kitų laisve ir tautų idealais, tas neišvengiamai pats sau kelia vergijos pančius...

Dr. V. Paprockas sako:

(TASA IŠ TREČIO PUSLAPIO)

vimas, bet tik priėmimas komunistinės propagandinės medžiagos, kuri kaip žalinga bacila galėtų sėti ligas mūsų tarpe.

Iš kitos pusės, pavergta tauta tyli ir nerodo jokios akcijos! Ji net perspėja mus nedalyvauti šioje avantiūroje. Krašto spauda (kurią kontroliuoja Kremlius) visai nekaltai ba tautai apie kultūrinį bendradarbiavimą su mumis ir neragina visą tautą prie to prisidėti! Ne. Toji meškerė yra taikoma tik mums - išeivijai, o pavergta lietuvių tauta paliekama be balso.

Vakarų civilizacijos mastu bendradarbiauti su režimu, kuris nepripažįsta nei žodžio, nei judėjimo, nei spaudos, nei sąžinės laisvės, jei ir būtų noro, nėra jokių sąlygų ir galimybių. O žala mums galėtų būti didelė.

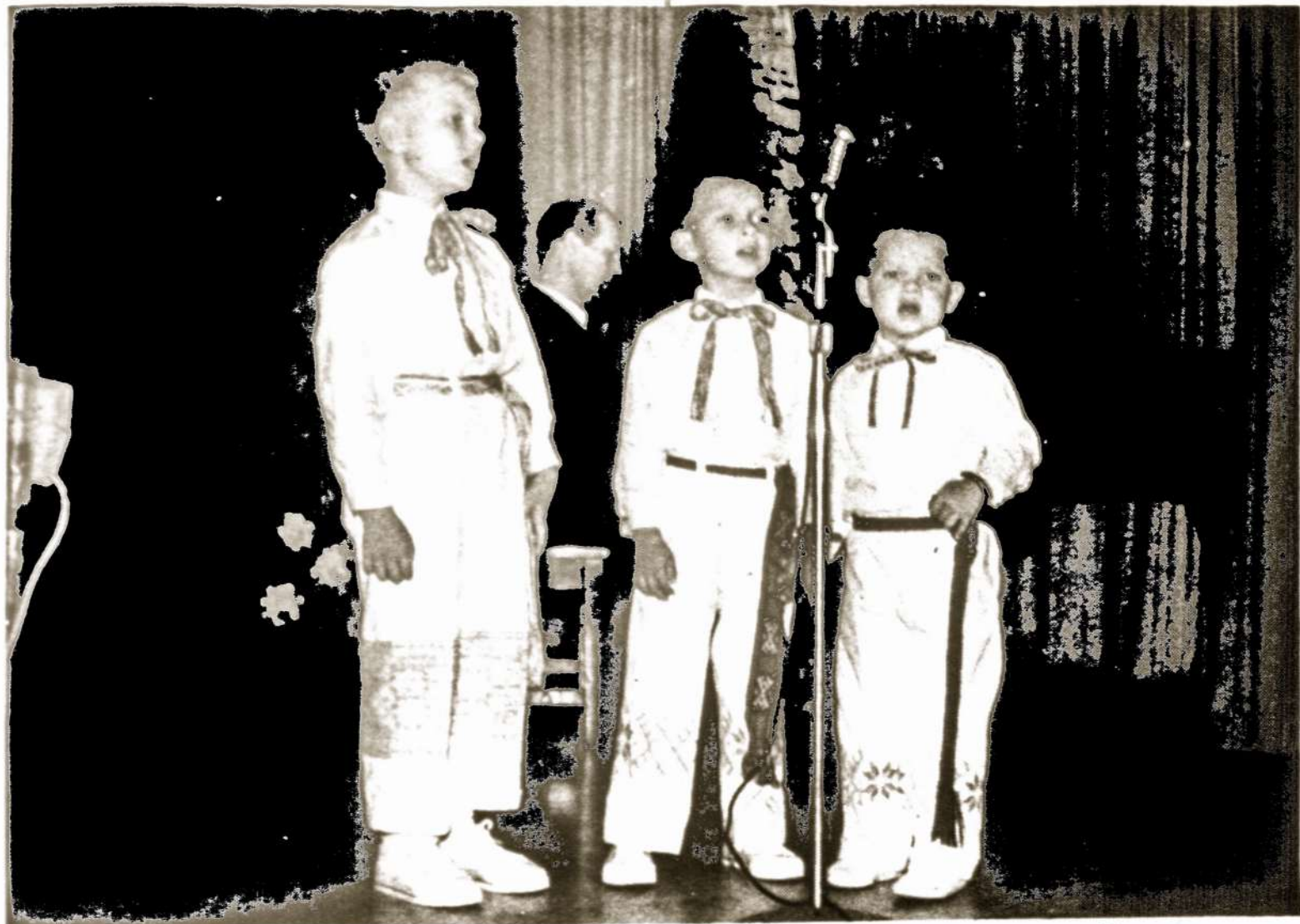
Pirmiausia - sumažintume pavergtos tautos atsparumą, pakenktume dabartiniam krašto tarptautiniam statusui, ypatingai prisidėtume prie žaliojo jaunosios kartos, kuri neturėjo progos pažinti komunistą realybėje ir žino jį tik iš jų propagandinės pusės. Lygiai tas pats pasakytina ir į lankymąsi į jų atgabentas iš Lietuvos filmas bei skaitymą jų vienašališkos literatūros. Jos visos yra propagandinės, tiesos mažai, o noras "ieškoti" ko nors tarp "eilučių", ką galėjo praleisti komunistinis režisierius - koldia nauda? Beieškant tiesos ir šviesos galima nejuožiomis atsidurti tamsoje... Įžuliu melu ir nuolatinio kartojimu okupantas gali "praplauti" smegenis greičiau, nei mes

tai pajusime.

Štai iliustracijai vienas pavyzdys: prieš keletą metų ELTA išsiuntinėjo žinutę, kad Kaune klinikose lovų skaičius padidintas nuo 800 iki 1.200. Eiliniam skaitytojui tas gali sudaryti pažangos įspūdį, bet žinančiam dalyką, pavyzdžiui-gydytojui, visa tai reiškia tik regresą. Jei ligoninėje lovų skaičius didinamas nedidinant pačios ligoninės pastatų, tai reiškia ne ką kitą, kaip nuskurdinimą pačios ligoninės ir pasunkinimą medicininiam personalui. Šis "socialistinis" laimėjimas nėra jokia pažanga nors propagandiškai komunistai to norėtų.

Jeigu komunistams sėdintiems Krenliuje ištikrųjų rūpėtų nuoširdus bendradarbiavimas su mumis, jie turėtų giliai susirūpinti nutautėjančia lietuvių karta Amerikoje... Ne. Toji karta jiems visai nerūpi. Jiems rūpi tik mūsų eiles sudaužyti, kad nebūtų ir sekmingi kovotojai prieš komunistų unizmą.

Baigdamas kalbėtojas stipriai parbrėžia, kad kovoje su komunistu mes turėtume vartoti žymiai aiškesnę ir stipresnę kalbą, tokią kalbą, ko kią ir jie vartoja kovoje su mumis, kad neliktų neišskundu, nedasakymų ar sąmoningų susilaikymų. Mes turėtume turėti drąsos tiesiai ir aiškiai pasakyti kiekvienam į akis, kuris bando nukrypti nuo tautinio kovos kelio - tu išduodi Lietuvos interesus Kiekvienas iš mūsų, kuris sėda į raudonosios gurgulės vežimą, turi būti pasmerktas ir išbrauktas iš kovojančios už Lietuvos laisvę išeivijos tarpo!

Los Angeles birželio 2d. Šv. Kazimiero Lit. Mok. Jaunimo Šventėje dainuoja broliukai Narbutai-Vygis, Virgis ir Rimas. Akompanuoja tėvelis muz. A. Narbutas. Nuotrauka - L. Briedžio

KNYGOS

PEDAGOGINIO LITUANISTIKOS INSTITUTO LEIDINIAI:

Martynas Mažvydas, pirmosios lieuviškos knygos autorių, jo mirties 100 metų sukakčiai paminėti.

Didelio formato, 109 pusl. Išleistas Mažosios Lietuvos Lietuvių Dėjos lėšomis. Redagavo Domas Velička, spaudos darbus atliko Morkūno spaustuvė.

Dr. V. Dalgirdaitė-Sruogienė **LIEUVOS KULTŪROS ISTORIJOS BRUŽAI**. Paskaitos, skaitytos Lit. Institute (ramkraščio teisėmis), 1962 m. Išleistas Varpininkų Filisterių Draugijos lėšomis. Didelio formato, 109 pusl.

Leonardas Dambriūnas **LIEUVIŲ KALBOS SINTAKSĖ**. Instituto Globos Komiteto leidinys, išleistas Lietuvių Fondo ir Liet. Tautinio Akademinių

Sambūrio lėšomis 1963 m. Kaina 2,5 *****

Kan. Mikalojus Daukša **PRAKALBA**, jo mirties 350 metų sukakčiai paminėti. Išleistas kun. B. Suginti ir Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Čikagos sk. lėšomis. Redagavo Domas Velička, "PRAKALBA" iš lenkų kalbos išvertė A. Dundulis. *****

Bendrinės Lietuvių Kalbos Kursas Instituto Globos Komiteto leidinys, sudarė Domas Velička. *****

KITI LEIDINIAI - Kalifornijos Lietuvių Almanachas. Gyvenančių ten lietuvių adresai, telefonai, organizacijų sąrašai, biznierių bei profesionalų, notelių, apartmentų ir kitos informacijos. Parengė A. F. Skirius, išleido Lith. Chamber of Commerce of Los Angeles, 1963m. Spausdino "Lietuvių Dienų" spaustuvė.

PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

CIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS 5th \$4.98	COCKTAILS MANHATTAN OR
GERMAN BRANDY 5th \$3.98	MARTINI kvorta \$2.98
CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98	LIEBFRAUMLICH vokiškas vynas 5th \$0.89
VODKA pilna kvorta \$3.59	NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
KRON BRANNVIN	RICCADONNA ITAL. VERMOUTH 30 onz. \$1.15
AQUAVIT (švediška) 5th \$3.98	BORDEAUX pranc. vynas 5th \$0.98

TINKAMI RŪBAI DUODA GERĄ SAVIJAUTĄ

DĖMESIO!
Pas mus Jūs rasite vyrui pasauliui! - Mes galime Jus aprengti nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių geriausių gaminių **BOTANY**"500"kosciūmai ir paltai. Manhattan marškiniai, LEE ir DISNEY skrybelės. Krautuvė atidaryta kasdien ir sekmdieniais nuo 10 iki 4 v.

H. SEIGAN
VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ,
4630-32 S. Ashland Av., Chicago 9, Ill. Telef.: YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išimokėjimui be nuosimčių!

Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

BRUNO KEPYKLOJĖ KEPA LIETUVIŠKĄ DUONĄ

BRUNO KEPYKLA

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Aguona!

Sav. BRUNO MACIANSKIS
3339 So. Lituanica Ave
Tel- CL 4-6376

Laisvoji Lietuva

911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL

Telef: FR 6-5416

Kas ir kur?

LAISVOJI LIETUVA

širdingai dėkoja už aukas-paramą:
1) Jonas LIETUVNINKAS... \$ 100

2) Julius Kuzas \$ 10

3) Vytautas Reivytis..... \$ 5

Viso - \$ 115

Jonui Lietuvninkui, paaugusiam Laisvajai Lietuvai \$100, ši mėnesį sukanka 81 metai. Jungiame Sukaktuvininkui širdingiausiai linkėjimus!

LAS Cicero, Dr. Vidūno ir Čikagos skyrių rengta gegužinė davė pelną \$ 109.82, kuris įneštas II-osios Tautinių Šokių Šventės Komiteto kason.

BALFO r eik. Vedėjas Kun. L. Jankus birželio 13d. Jaunimo Centre 7 v. 30 min. v. padarys pranešimą tema - "Sibiro lietuviai, jų gyvenimo sąlygos ir lietuvių tautos naikinimas pavergtoje Lietuvoje".

Didžiojo Amerikos lietuvių patrioto ANTANO A. OLIO paminėjimas - AKADEMIJA įvyks birželio 15 d. (šeštadienį) 7 v. v. Jaunimo Centre - 5620 So Claremont Ave, Chicago, Illinois.

Lietuviškoji visuomenė maloniai kviečiama akademijoje dalyvauti.

Lietuvių Fondui įnešė - Dr. V. ir A. Taurai \$200 ir pažadėjo įnešti iki 1.000. Dr. Jablonskis K. - \$200, Prel. J. Balkūnas \$100, Liet. Kariuomenės Kūrėjų Savanorių Sąjungos Čikagos

Los Angeles, Calif. birželio 2d. Šv. Kazimiero Lituanistinė Mokykla Jaunimo Šventėje kalba (iš kairės) Ona Razutienė, Greta stovi mokyt. B. Čiurlionienė. L. Briedžio nuotrauka.

Mielam Idėjos Bičiuliui

VALENTINUI MAČIONIUI,

Jo Tėveliui mirus, širdingą užuojautą reiškia ir kartu liūdi

LAS TORONTO SK. VALDYBA
ir NARIAI

Mielam

VALENTINUI MAČIONIUI,
Jo Tėveliui mirus, širdingą užuojautą reiškia

Stefanija ir Algirdas KAULĖNAI

REGISTERED NURSES
LICENSED PRACTICAL NURSES
ALL SHIFTS

100-bed hospital presently expanding to 175. Good salaries plus differential for evening and nights. Liberal personnel policies. Conveniently located rooms and apartments to hospital. Must be eligible for license in Illinois. Wire, write, apply, or call.

MRS. M. T. DUKE, R. N., DIRECTOR OF NURSING
CHICAGO OSTEOPATHIC HOSPITAL
5200 S. ELLIS - CHICAGO 15, ILLINOIS
PHONE DO 3-6800

Naujoji BALFO Čikagos apskrities Valdyba: (iš kairės 1 eil.) Juozas GRAUŽINIS, -sekretorius, Ignas PETRAUSKAS-pirmininkas, Prelatas Ignas ALBAVIČIUS -Apygardos Garbės Pirmininkas ir Globėjas, Stasė SEMENIENĖ ir Kostas BRUŽAS- vicepirmininkai. (Stovi) Petras Šilas-informacijos reikalams, Feliksas SEREČIKAS- parengimų vadovas, Liudas NAGIUS-Vald. narys, Juozas ARSTIKIS ir Ignas DAUKUS - išdinininkas.

Nuotrauka - V. A. Račkausko

sk-\$200, po šimtą dolerių įnešė- A. Jankauskaitė, LB New Yorko Apyg. Valdyba, J ir A. Brazauskai, S. Dreviouskas, Vyt. Pilvelis, Jonas Pilvelis, A. Lažaitis, A. Motuzas, Pr. Janulis, J. Šaulys, J. Gaižutis, K. Dočkus, J. Kapočius, ALRK Susivienijimo lp. A. ir A. Apanavičiai - \$200, A. Burkūnas, P. Ulaivesčiūnas, K. Baltrušaitis, Dr. F. Erhard, J. Jankus, J. Karaklys, D. Kondrotienė, V. Lelys, J. Leonavičienė, A. Miškinis, Pr. Malinauskas, R. Obalis po šimtą dolerių.

BIRŽELIO 16d. BALFas rengia gegužinę, kuri įvyks Willow Springs Bučo sode. Visuomenė kviečiama atsilankyti į gegužinę ir tuo paremti reikšmingą šalpos darbą.

Toronto LAS Skyriaus Valdybos Sekretoriui
Mielam Bičiuliui

VALENTINUI MAČIONIUI,

Jo Tėveliui mirus, gilią užuojautą reiškia

KANADOS LAS VIETININKIJOS
VALDYBA

Tautinių Šokių Šventė

PAREMKIME LIETUVIŠKO JAUNIMO PASTANGAS!

II-oji JAV ir Kanados Lietuvių tautinių Šokių Šventė sparčiai artėja į jos nušėkio darbo vaisių apvainikavimą Čikagoje liepos 7 dieną. Virš 1.000 šokėjų puošniai spalvingais drabužiais, darnaus tautinio šokio ritme, skleis senosios lietuviškos kultūros grožį, demonstruos tautos gajumą ir kvies išsiviją atnaujinti pasiryžimą laisvei ir išlikimui.

Pačiam tikslui pasiekti dar daug problemų lieka neišspręstų, kurių pagrindą sudaro finansai. Šokėjams aprašant pusę kelionės išlaidų (kitai jie į šventę nevyktų)-šventės samata susidaro perdidelė, kad ją padengtų nors ir visi iki vieno išparduoti bilietai. Vien tik šokėjų kelionių išlaidoms padengti susidaro aštuonių tūkstančių dolerių suma.

Kalbėkime skaičiais: ŠVENTĖS IŠLAIDOS - kelionpinigiai šokėjams:

Baltimorės-\$600, Bostono-\$900, New Haven, New Britain ir Hartfordo, Worcester - \$1.000, New Yorko-\$600, Philadelphia-\$400, Montrealio - \$750, Los Angeles-\$2.000, Toronto, Hamiltono, Rochesterio-\$1.750, - VISO - \$ 8.000. KITOS IŠLAIDOS:

Orkestras, salių nuoma, apšvietimas, demokravimas, leidiniai, šokių instrumentacija, grupių lankymas, administracija, plakatai, ženkliai ir kt. sudaro - \$ 16.000. Taigi, VISO IŠLAIDŲ: \$ 24.000.

PAJAMOS - Bilietai-\$ 17.000, iš I-ojo T. Šokių Šventės Komiteto -\$ 1.000 ir LB Centro Valdyba-\$500. VISO pajamų-\$18.500. Susidaro deficitas \$ 5.500.

Nors ir labai nenorėtume, bet deficitui padengti esame priversti vėl kreiptis į lietuvišką visuomenę prašydami paramos. Visuomenės aukos bus naudojamos tik šokėjų kelionių išlaidoms padengti. Kadangi šventė yra organizuojama JAV ir Kanados Liet. Bendruomenių, todėl pirmiausia ir kreipiamės į LB Apylinkės ir prašome kiekvienos iš jų nors po \$70 skirti šiam reikalui. Aukščiausias L. B. tikslas -lietuviybės išlaikymas. Šokių Šventė tam tikslui kuo puikiausiai pasitarnauja. Lietuvių Bendruomenė privalo ją remti. Taip pat prašome, daug kartų lietuviškiems reikalams jautrią širdį rodžiusių, mūsų finansininkus, profesionalus, verslininkus, visas organizacijas ir visus gerasirdžius lietuvius realia auka paremti šią didžiąją lietuviybės tvirtumo demonstraciją. Rengėjai pelno nesiekia, tačiau, turėdami tik tuščius kišenių, nuostolio pakelti neįstengs. Aukokim kiek kas gali. Kad ir nedaug, bet

AUKOKIME! Aukos siųsti - St. Anthony Savings & Loan Assn. 1447 So 49 Court, CICERO 50, ILL. Acc. No -

18601, arba STASYS VIDMANTAS, - 1301 North 32 Ave, Melrose Park, ILL Bronius Nainys

Šventės Vyk. Komit. Pirmininkas

Taut. Šokių Šventės suvenyriniai ženkliukai jau gaunami bilietų platinto vietose ir šventės būstinėje - 5620 So Claremont Ave, Chicago, ILL Bilietų, ypač geresnių vietų, pareikalavimas labai didelis.

TŠŠ Būstinė (Jaunimo Centre) atdaryta pirmą kartą nuo 3 iki 9,30 v. p. p. Telef. -471-2248. Šeštadieniais nuo 2 iki 9,30 v. p. p. sekmadieniais nuo 9,30 iki 1 val. Būstinėje gaunami bilietai, informacija, šventės ženkliukai ir tt.

* Dail. A. Prinkūnas rūpinasi salės namine priežiūra.

* Muz. F. Strolia organizuoja ir vadovaus TŠŠ akordeonų sambūriui, kuris palydės moksleivinio amžiaus šokėjų programą. Suaugusiųjų programos daliai grės simfoninis orkestras iš 28 grojūčių.

* Šventės kalbėtojais pakviesti Lietuvos Atstovas p. J. Kajeckas ir Pasaulio Liet. Bendr. pirmininkas p. J. Songaila.

* Bilietų paklausa didėja ir paskutinių laikų geresnių bilietų didesnę kiekį paprašė amerikiečių sluoksniškai nusirūdo, kad šventės programos pranešėja galinti būti viena iš Amerikos įžymybių. Tuo reikalu vedami pasikalbėjimai.

Taupykit ir Skolinkit Pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parke

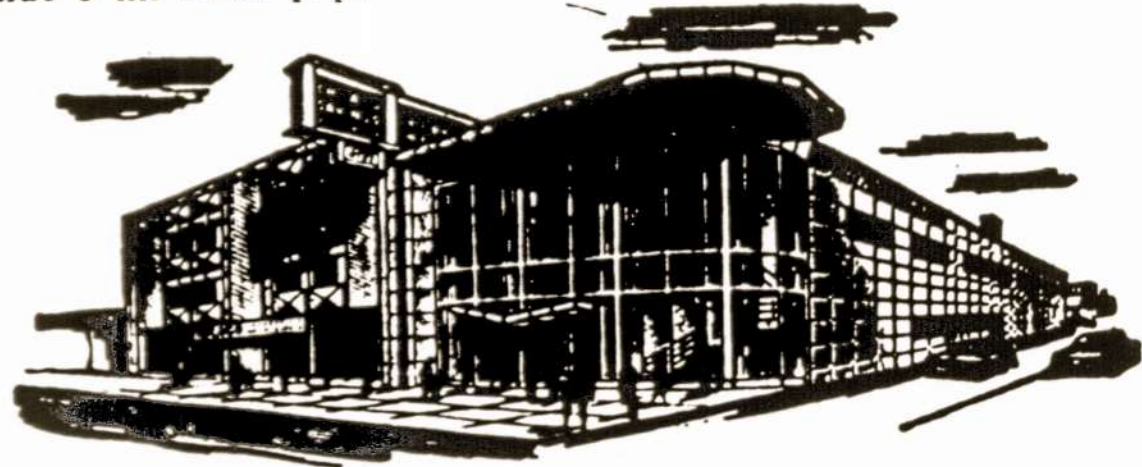
VALANDOS:
Pirmad. nuo 12 iki 8 popiet
Antrad. nuo 9 iki 4 popiet
Trečiad. uždaryta visą dieną
Ketvirtad. nuo 9 iki 8 popiet
Penktad. nuo 9 iki 8 popiet
Šeštad. nuo 9 iki 12:30 p. p.

4 1/2% anticipated dividend
on investment accounts

Chicago Savings bendrovės naujai padidinta įstaiga su dviem kilmis automobiliams užima 290 pėdų plotį. Tai viena įdomiausių ir mūsų klientų patogumui puikiausiai įrengta įstaiga Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas saugumas, skubus ir malonus patarnavimas.

Taupykite ir skolinkite pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parke apylinkės centre.

Current Dividend up to 4 1/4%

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 South Western Avenue. Chicago 36, Illinois GRovehill 6-7575

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos - asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemokamas patarnavimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesnė informacija gauti skambinkite, rašykite, užeikite:

JONAS KIRVAITIS
INTERSTATE INSURANCE AGENCY

6108 S. Ashland Avenue Chicago 36, Illinois
Telef.: WALLbrook 5-5671